

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

SARIKEÇİLİ YÖRÜKLERİNİN KIŞ YAŞAMI
ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Meryem YÖRÜSÜN

Danışman

Prof. Dr. Ali MEYDAN

Nevşehir

Haziran 2022

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisans öğrenimim boyunca konu seçiminden tezin tamamlanması sürecine kadar görüşlerinden sıklıkla yararlandığım, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, beni cesaretlendiren, öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyacağım danışmanım sayın Prof. Dr. Ali Meydan’a çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca savunma sürecinde görüşlerinden faydalandığım Doç. Dr. Şenay Güngör ve Doç. Dr. Recep Bozyiğit’e teşekkürlerimi sunarım.

Maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan, bana güç verip motive eden babam Kerim Yörüsün ve annem Dudu Yörüsün’e, anlayış ve sabrından ötürü kardeşim Gamze Yörüsün’e en içten teşekkürlerimi bildiririm.

Son olarak bana vakitlerini ayıran, çalışmamda izi olan Sarıkeçili Yörüklerine teşekkürü borç bilirim.

Meryem YÖRÜSÜN

2022

SARIKEÇİLİ YÖRÜKLERİNİN KIŞ YAŞAMI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Meryem YÖRÜSÜN

Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Haziran 2022

Danışman: Prof. Dr. Ali MEYDAN

ÖZET

Bin yılı aşkın süredir devam eden konargöçer geleneğini sürdüren Sarıkeçililer, kültürümüzün en önemli mirasıdır. Sarıkeçili Yörükleri, kış aylarında Mersin, Erdemli, Silifke, Gülnar, Aydıncık ve Bozyazı sahillerinde, yaz aylarında ise Karaman, Konya, Seydişehir, Beyşehir, Bozkır, Ahırılı, Akören yaylalarında dağınık halde konaklayan konargöçerliğin son temsilcilerinden olan Yörük gruplarıdır. Bu araştırmanın amacı, Sarıkeçili Yörüklerinin kış yaşamını kültürel coğrafya perspektifinden ele almaktır. Nitel araştırma kapsamında kültür analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Açık uçlu soru formları aracılığıyla elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Çalışma sahası Mersin ili Silifke ilçesinin 20-40 km batısında kalan kıyı kesimlerindeki ormanlık alanları içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sarıkeçili, Konargöçerlik, Yörükler, Kışlak, Kış şartları

INVESTIGATION OF WINTER LIFE FEATURES OF SARIKECİLİ YÖRÜKS

Meryem YÖRÜSÜN

Nevşehir Hacıbektaş Veli University, The Institute of Social Sciences

Department of Geography, Postgraduate, June 2022

Advisor: Prof. Ali MEYDAN

ABSTRACT

Continuing the nomadic tradition of more than a thousand years, Sarıkeçililer is the most important heritage of our culture. Sarıkeçili Nomads are the last representatives of nomads, who stay dispersed in Mersin, Erdemli, Silifke, Gülnar, Aydıncık and Bozyazı coasts in winter, and in Karaman, Konya, Seydişehir, Beyşehir, Bozkır, Ahırlı and Akören plateaus in summer. The aim of this research is to discuss the winter life of Sarıkeçili Yoruks from the perspective of cultural geography. Within the scope of qualitative research, the culture analysis approach was used. The data obtained through open-ended question forms were evaluated by descriptive analysis method. The study area includes the forested areas in the coastal areas 20-40 km west of the Silifke district of Mersin province.

Keywords: Sarıkeçili, Konargöçerlik, Nomads, Winter quarters, Winter conditions

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
KILAVUZA UYGUNLUK ONAYI	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Problem Cümlesi	1
1.3. Alt Problemler	2
1.4. Araştırmanın Önemi	2
1.5. Varsayımlar	2
1.6. Sınırlılıklar.....	3
1.7. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Fiziki Coğrafya Özellikler.....	6
2.1.1. Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikler.....	6

2.1.2. İklim Özellikleri.....	11
2.1.3. Bitki Örtüsü Özellikleri	14
2.1.4. Hidrografya Özellikleri	16
2.1.5. Toprak Özellikleri.....	16
2.2. Beşeri Coğrafya Özellikleri.....	17
2.2.1. Nüfus ve Gelişimi	17
2.2.2. Yerleşme Biçimleri	18
2.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri	19
2.3.1. Tarım ve Hayvancılık	19
2.3.2. Sanayi ve Ticaret	20
2.3.3. Ulaşım.....	21
2.3.4. Madencilik	21
2.3.5. Ormancılık	21
2.3.6. Turizm.....	22
2.4. Sarıkeçili Yörükleri	22
2.4.1. Göç, göçebe ve konargöçerlik	22
2.4.2. Oğuzlar.....	23
2.4.3. Türkmenler.....	24
2.4.4. Yörükler	25
2.4.5. Sarıkeçililer	26
2.4.6. İlgili Araştırmalar	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	42
3.2. Çalışma Grubu.....	42
3.3. Veri Toplama Aracı.....	43
3.3.1. Görüşme Metodu	43

3.3.2. Gözlem Metodu	44
3.3.3. Fotoğraf ve Haritalar	44
3.4. Verilerin Toplanması	45
3.5. Verilerin Yorumlanması	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	46
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	47
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	49
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	50
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	51
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	53
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	54
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	55
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	59

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	61
5.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	61
5.1.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	62
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	63
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	63
5.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	64
5.1.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	65
5.1.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	66
5.1.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma	66

5.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	67
5.1.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	68
5.2. ÖNERİLER	69
KAYNAKÇA	70
Ek 2.....	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Silifke İlçesi Lokasyon Haritası	4
Şekil 2: Silifke İlçesi Jeoloji Haritası	7
Şekil 3: Kuvarsit ve silislerden oluşan Adadağ (Boğsak) (Kuzeyden görünüşü).....	8
Şekil 4: Ovacık Ovası (Yeşilovacık) (Doğudan batıya görünüşü)	9
Şekil 5: Silifke Ovası	9
Şekil 6: Akdere Boğsak arası bulunan falezler.....	10
Şekil 7: Tombolo özelliği gösteren Tisan Yarımadası'nın uydu görüntüsü	10
Şekil 8: Silifke İlçesi Jeomorfoloji Haritası.....	11
Şekil 9: Silifke ilçesi aylık ortalama sıcaklık grafiği	12
Şekil 10: Silifke ilçesi aylık ortalama yağış grafiği	13
Şekil 11: Silifke ilçesi aylık ortalama nem grafiği	13
Şekil 12: Silifke Orman Yapısı.....	15
Şekil 13: Orman örtüsü altında gelişen kahverengi orman toprağı	17
Şekil 14: Silifke İlçesi Arazi Dağılımı.....	19
Şekil 15: Sarıkeçililerin kışı geçirdiği yerler	27
Şekil 16: Sarıkeçililerin yazı geçirdiği yerler	28
Şekil 17: Sarıkeçili Yörüklerine ait kış yurdu	30
Şekil 18: Keçi kılını ıstarda dokuyan Sarıkeçili yörüğü.....	32
Şekil 19: Istarda dokunan çul örneği	32
Şekil 20: Sarıkeçililere ait kıl çadır	33
Şekil 21: Sarıkeçili Yörüklerine ait manar örneği ve güneş paneli	34
Şekil 22: Sarıkeçililere ait ağıl örneği	35

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Silifke ilçesi aylık ortalama rüzgar hızı ve esme yönleri.....	14
Tablo 2: Silifke ilçesi iklim verileri	14
Tablo 3: Tarım Arazilerinin Ürün Gruplarına Göre Dağılımı.....	20
Tablo 4: Katılımcıların cinsiyet ve yaş olarak incelenmesi	42
Tablo 5: Katılımcıların hayvan sayısı, hayvancılık dışında gelirleri ve göç zamanlarının incelenmesi.....	43
Tablo 6: Sarıkeçili Yörüklerinin kış geçirdiği mekânın özelliklerine yönelik görüşler	46
Tablo 7: Sarıkeçili Yörüklerinin kış yurdu seçiminde dikkat ettiği hususlara yönelik görüşler.....	47
Tablo 8: Sarıkeçili Yörüklerinin kış hazırlıklarına yönelik görüşleri	49
Tablo 9: Sarıkeçili Yörüklerini kış hazırlıklarında ekonomik olarak zorlayan nedenlere yönelik görüşler	50
Tablo 10: Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında sürünün meraya çıkarılması ile ilgili zorluklara yönelik görüşler	51
Tablo 11: Sarıkeçililerin kış aylarında günlük faaliyetlerine yönelik görüşler	53
Tablo 12: Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında ormancılarla ilgili yaşadığı sorunlara yönelik görüşler.....	54
Tablo 13: Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında tarımsal ve ormanlık alanlarla ilgili sorun yaşayıp yaşamadıklarına yönelik görüşler	56
Tablo 14: Çocukların eğitiminde yaşanan zorluklara yönelik görüşler	57
Tablo 15: Yaz ile kış şartları arasındaki farklara yönelik görüşler	59

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere, araştırmanın önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem

Oğuzların Bozok Kolu'nun Kayı Boyu'ndan geldiği düşünülen Sarıkeçili Yörükleri, konar-göçer hayat tarzının son temsilcilerindendir. Günümüzde yok olmaya yüz tutmuş olan bu kültür bize bir mirastır. Konargöçer halinde yaşamını devam ettiren 150 civarı Sarıkeçili ailesi bulunmaktadır. Bu aileler kışlak olarak Silifke-Aydıncık arasındaki kıyı kesimi; yayla olarak ise Bozkır, Seydişehir, Beyşehir (Konya), Karaman civarını tercih etmektedir. Geçimlerinin tamamı hayvancılığa dayanmaktadır

Bu çalışmada Türkiye'nin son konargöçerlik kültürünü taşıyan Sarıkeçili Yörüklerinin kışlaklarında geçirdiği zamanları gözlemleyip onlarla görüşme yaparak Yörük kültürünün genel özelliklerini ve kışlaklarda sürdürdükleri yaşamlarını kültürel coğrafya perspektifinden ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu amaçla Sarıkeçili Yörüklerinin diğer göçerlik tipleri içindeki yeri, bu Yörüklerin kültürel yapıları, mekân ve mesken özellikleri, çevreye ilişkin yaklaşımları, geçmişten günümüze yaşadıkları değişimler, kış hazırlıkları, kışlak olarak tercih ettikleri yerlerin sebebi, kış dönemlerinin nasıl geçtiği, kış döneminde karşılaştıkları zorlukları ve günlük hayatlarının nasıl olduğuna cevap aranmak istenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Sarıkeçili Yörüklerinin kış döneminde yaşadığı problemler nelerdir?

Bu çalışmanın yukarıda bahsedilen amacına yönelik sorular oluşturulmuş olup bu sorular doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1.3. Alt Problemler

1. Katılımcılar kışı geçirdikleri mekânı nasıl tanımlamaktadırlar?
2. Katılımcılar kış yurdunu seçerken nelere dikkat etmektedirler?
3. Katılımcıların kış hazırlıkları nelerdir?
4. Katılımcıları kış hazırlıklarında ekonomik olarak en çok ne zorlamaktadır?
5. Kışın sürünün meraya çıkarılmasıyla ilgili katılımcıların ne gibi zorlukları olmaktadır?
6. Katılımcıların kış aylarında bir günü nasıl geçmektedir?
7. Katılımcılar kışın ormancılarla ilgili ne gibi sorun yaşamaktadırlar?
8. Katılımcılar kış aylarını geçirdikleri mekânlarda tarımsal alanlar ve ormanlık alanlarla ilgili ne gibi sorun yaşamaktadırlar?
9. Katılımcıların çocuklarının eğitiminde karşılaştığı zorluklar nelerdir?
10. Katılımcılara göre yaz ile kış şartları arasında ne gibi farklar bulunmaktadır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Sarıkeçili Yörüklerini konu alan 7 Yüksek Lisans ve 5 doktora tezi bulunmaktadır. Ancak bunlardan hiçbiri coğrafya bölümüne ait çalışmalar değildir. Bu yönden baktığımızda coğrafi bakış açısıyla hazırlanan ilk tez olma niteliğinde olan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Kış yaşamlarından elde ettiğimiz bilgiler ışığında bu kültürün devamının sağlıklı bir şekilde sağlanması için gerekli görülen noktalardan ve Yörüklerin bahsettiği sorunlardan da yola çıkarak konargöçerlik kültürünün kaybolmamasına vesile olmaya çalışılmıştır.

1.5. Varsayımlar

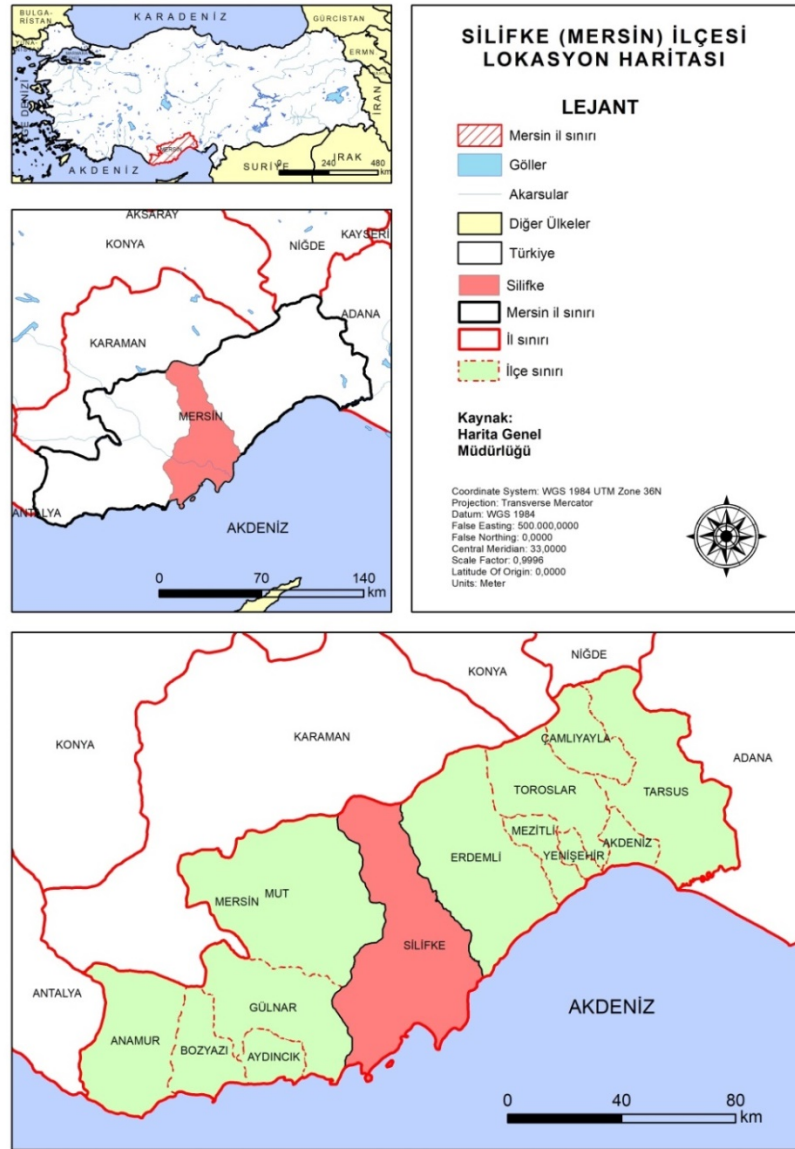
Bu araştırmanın temel varsayımları şunlardır:

- Belirtilen koşul ve sınırlar içinde seçilen çalışma grubu temsil yeterliliğine sahiptir.

- Araştırmada yararlanılan kaynakların doğru ve geçerli bilgiler sağladığı n görülmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma Sarıkeçili Yörüklerinin kış yaşamlarını incelediği için saha çalışmasına Aralık ve Nisan ayının başlarında gidilmiş ve görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sahasını ise Mersin ili Silifke ilçesinin sahil şeridi üzerinde bulunan köy ve kasaba yakınlarındaki ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Silifke'nin yaklaşık 10 km batısında bulunan İncekum Mevki ile 30 km batısındaki Yeşilovacık arasını kapsamaktadır. Bu alanlar Yörükler tarafından ılıman bir iklime sahip olmasından dolayı kışlak olarak tercih edilmektedir. Çalışma, bahsedilen bu alanlarda bulunan Sarıkeçili Yörüklerinin kışlaklarındaki yaşamlarını içermektedir. Toplamda 5 çadıra gidilmiş ve 5 kişiyle görüşme yapılmıştır. Bunun haricinde 2 kişi ile de telefonda görüşülmüştür.

Şekil 1: Silifke İlçesi Lokasyon Haritası

1.7. Tanımlar

Sarıkeçili: Konargöçer Sarıkeçililer yılın her döneminde çadırlarda yaşarlar. Yaklaşık 150 hane olan Sarıkeçililer günümüzde yok olmaya yüz tutmuş kültürlerdendir. Tamamen keçi besleyen bu Yörükler, Silifke'nin sahil kesiminde kalan köylerde, Mut ve Anamur köylerinin çevresinde kışı geçirir; yazın ise Karaman, Konya civarındaki yaylalarda çalılık ve meşelik alanlarda 15-20 gün konaklama ile geçirirler.

Konargöçerlik : Türk Dil Kurumu'na göre konargöçer, “göçebe bir hayat süren, bir yere sürekli yerleşmeyen” anlamına gelmektedir (TDK, 2022). Ülkemizde sayılarını

hiçbir zaman kesin olarak bilemediğimiz ancak günümüzde giderek azalan bir nüfus yapısına sahip olan, sabit bir yere bağlı olmayan, geçimini sadece hayvancılıkla sağlayan topluluğa ait bir özelliktir (Özdemir, 2010). Türkler ile konargöçer kavramı birlikte kullanılan kavramlardır (Zafer, 2018). Çünkü Türklerin yerleşik hayata geçmeden önceki hayat tarzı konargöçer bir yapıdadır. Yani konargöçerlik kavramı hayatımıza Orta Asya'dan bu yana Türklerin var oluşuyla birlikte girmiştir.

Yörükler: Türk Dil Kurumu'nda kabul görülen tanım; “*Hayvancılıkla geçinen, genellikle Toroslarda yaşayan göçebe Türk oymağı, Türkmen.*” şeklindedir. (TDK, 2022). Eröz'e (1991) göre Yörük, “yörümek” fiilinden türetilmiş olup Oğuz boylarını ifade etmektedir. Doğan ve Doğan (2004) Yörükleri, yaz aylarında serin otlaklara ulaşmak için yaylaya, kışın da daha sıcak yerlere büyüklü küçüklü gruplar halinde göç eden konargöçer topluluklar olarak tanımlamışlardır.

Kışlak: Türkler bozkır kültüründen dolayı hayatlarını hep göçebe olarak sürdürdükleri için mevsimlere göre hareket edip yazın bulundukları yere yaylak, kışın bulundukları yere kışlak adı verilmiştir (Şen, 2008). Yörükler kış yurdu anlamına gelen bu kışlaklarda yılın büyük bir kısmını geçirmektedir (Meydan, 2016). Kış aylarında ılıman olan rakımı düşük yerler kışlak olarak tercih edilmektedir.

Kış Şartları: Yörükler kış ayları ılıman geçen yerleri kendine kışlak olarak tercih ederler. Ancak kış şartları yaz şartlarına göre zor olmaktadır. Keçilerin aralık ayından şubat ayına kadar aralıklı yavrulaması, yağışlı geçen günler, sürünün tarım alanlarına girmesi, hayvan otlatma alanlarının dar olması, hayvan hastalıkları gibi durumlar kış şartlarını oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Fiziki Coğrafya Özellikler

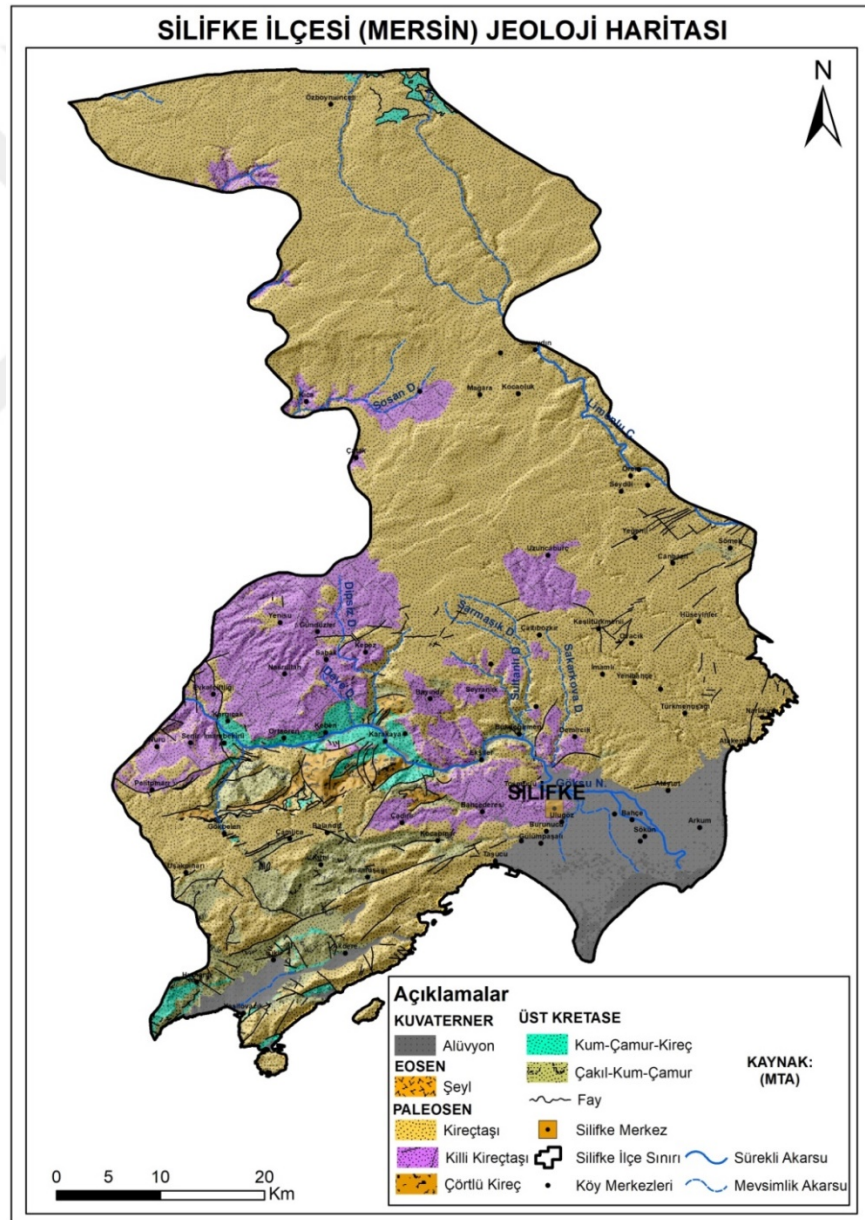
2.1.1. Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikler

Araştırma sahası ve çevresi Orta Toroslar'da yer aldığı için Alp-Himalaya dağ kuşağı oluşumlarından etkilenmiştir. En geniş yer kaplayan oluşum Alt-Miosen dönemine aittir. Göksu Nehri'nin üst kısımları bu arazilere örnektir. Üst-Kretase arazilerine daha çok Akdere ve Taşucu arasında rastlanmaktadır. Aynı zamanda Işıklı'da da yer almaktadır. Jura- Kratese arazileri Hisar Dağı'nın (1145) doğusunda bulunmaktadır. Akdere Yeşilovacık arasında kalan araziler ve Dana Adası da Permo-Karbonifer arazilere örnektir. Miosen arazilerinden sonra en fazla yer kaplayan arazi Devonien oluşumludur. Devonien arazileri ise Göksu Nehri'nin batısından Akdere'ye kadar görülmektedir (Sarıbaş, 2009). Araştırma sahası ve çevresindeki başlıca formasyonlar şunlardır:

Hacıışaklı Formasyonu, Yeşilovacık'ta bulunur ve Alt Kambriyen yaşlıdır. Kalınlığı 100 metre olup sığ bir denizin kıyısında çökelmiştir (Dinçer, 2022).

Hırmanlı Formasyonu, Silifke'nin 40 km güneybatısında Hırmanlı Köyü'nde bulunur. Siyah renkte, laminalı graptolifli şeyler oluşturmuştur. 200 metre kalınlıktadır. Alt silüriyen yaşlıdır (Özalp, 1999). **Eğripınar Formasyonu**, Silifke'nin batısında bulunan Yeşilovacık Beldesi'nin kuzeyinde Eğripınar Mahallesi'nde yer almaktadır. Genellikle kırıntılı kayaçların ardalanmasından oluşmuştur. Silüriyen yaşlıdır. Taban kısmında kuvars ile granit çakılları bulunduran çakıllı kumtaşı, devamında da silttaşı-kuvars kumtaşı ardalanması mevcuttur (Özalp ve Demirkol, 2003). **Korucuk Formasyonu**, Silifke'nin 30 km batısında bulunur.

Genel olarak karbonatlarla temsil edilmektedir. Yaşı Alt-Karbonifer'dir. **Kırtıldağı Formasyonu**, yaşı Üst-Permiyen olan bu formasyon fosilli kireçtaşları ile başlayıp pembe renkli kuvarsit ara katkılardan oluşmuştur. **Murtçukuru Formasyonu**, kuvarsitik kumtaşları, silttaşı ve şeyl ardalanmasından oluşmuştur. Üst-Triyas yaşlıdır. **Tokmar Formasyonu**, en iyi gözleendiği yer Silifke'nin 25 km batısındaki Tokmar Köyü'dür. Taban seviyelerde çatlakları kalsit dolgulu dolomit ve dolomitik kireçtaşı ile başlayıp üste doğru beyaz renkli, küt köşeli kırıklı kireçtaşı bulunmaktadır. Kalınlığı 700 metre civarındır. Bu formasyon birimine Orta-Jura-Alt Kretase yaşı verilmiştir (Özalp ve Demirkol, 2003).

Şekil 2: Silifke İlçesi Jeoloji Haritası

Araştırma sahası Taşeli Platosu'nun kıyı kesiminde bulunmaktadır. Orta Toroslar kuşağının dağlık sahaları ile bu sahalardaki aşınan malzemelerin birikmesi ile oluşan birikim ve aşınım yüzeyleri sahanın topografik özelliğini oluşturmuştur (Sarıbaş ve Pınar, 2009).

Kıyıda iç kesimlere doğru yükselti ve engebe artmaktadır. Silifke çevresinin tamamında karstik aşınım şekilleri bulunmaktadır. Karstik aşınım şekillerinden en önemlisi Silifke'nin 22 km. doğusunda bulunan Cennet ve Cehennem obruklarıdır. Cennet Obruğu oval şekillidir ve 135 metre derinliği vardır. Mağara tavanının karstik etkilerle çökmesi sonucu oluşmuştur. Cehennem obruğu ise Cennet obruğuna göre dik ve dar bir yapıya sahiptir. Derinliği 128 metredir (Kaplan, 2017). Yeşilovacık-Akdere-Boğsak güneyinde kuvarsit ve silislerden oluşan Adadağ bulunur. Taşucu-Yeşilovacık arasında Karakış Dağı, Söbüce Dağı da kalkerden oluşmaktadır (Tapur, 2003).

Şekil 3: Kuvarsit ve silislerden oluşan Adadağ (Boğsak) (Kuzeyden görünüşü)

Ortalama yükseltisi 580 m olan Adadağ, Ovacık Ovası'nı güneydoğu yönünden sınırlamıştır. Kuzey ve batı yönlerinden de Toros Dağları yükselmektedir. Yaz aylarında sulu dereye rastlanmamaktadır (Karakılçık ve Ünlügenç, 2002).

Şekil 4: Ovacık Ovası (Yeşilovacık) (Doğudan batıya görünüşü)

Silifke ve çevresinin en önemli ovası olan Silifke Ovası Göksu Nehri'nin getirdiği alüvyonlar sonucu oluşmuştur. Alanı 1500 km²'dir. Kil, kum, silt ve çakıllar boyutlarında olan kanal çökelleri, taşkın ovası çökelleri ve kumullardan oluşmaktadır. Kuvaterner döneminde meydana gelmiştir. Gelişimini hala devam ettirmektedir (csb.gov.tr, 2021)

Şekil 5: Silifke Ovası

Bölgedeki falez oluşumları ise Yeşilovacık-Boğsak arasında sıklıkla gözlenmektedir.

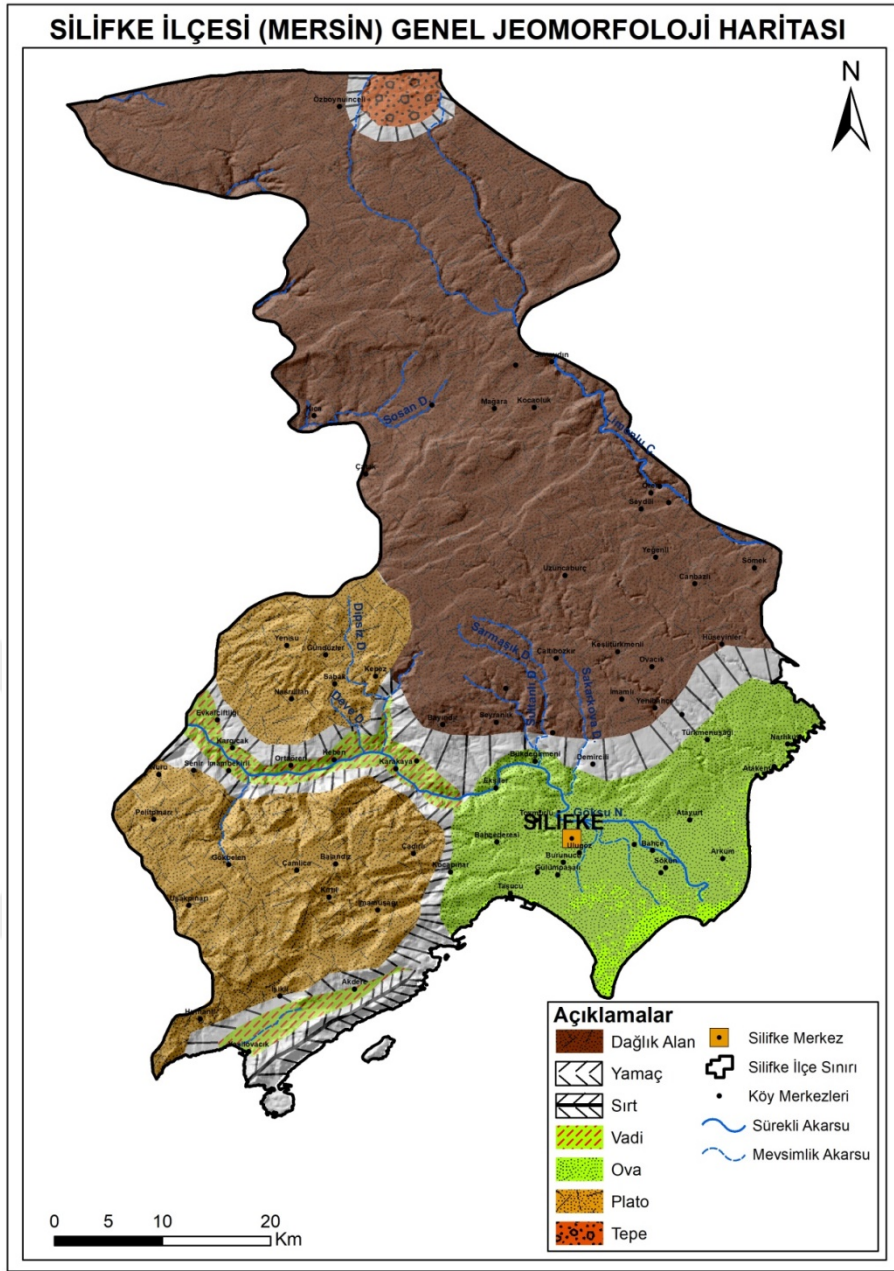
Şekil 6: Akdere Boğsak arası bulunan falezler

25-30 m. yüksekliğinde olan bu falezler Boğsak ve Liman Kalesi koyları haricinde Taşucu'na kadar devam etmektedir. Tisan Yarımadası'nın bulunduğu yerde de tombolo özelliği vardır.

Şekil 7: Tombolo özelliği gösteren Tisan Yarımadası'nın uydu görüntüsü

Kaynak: earth.google.com (Erişim Tarihi: 20.09.2021)

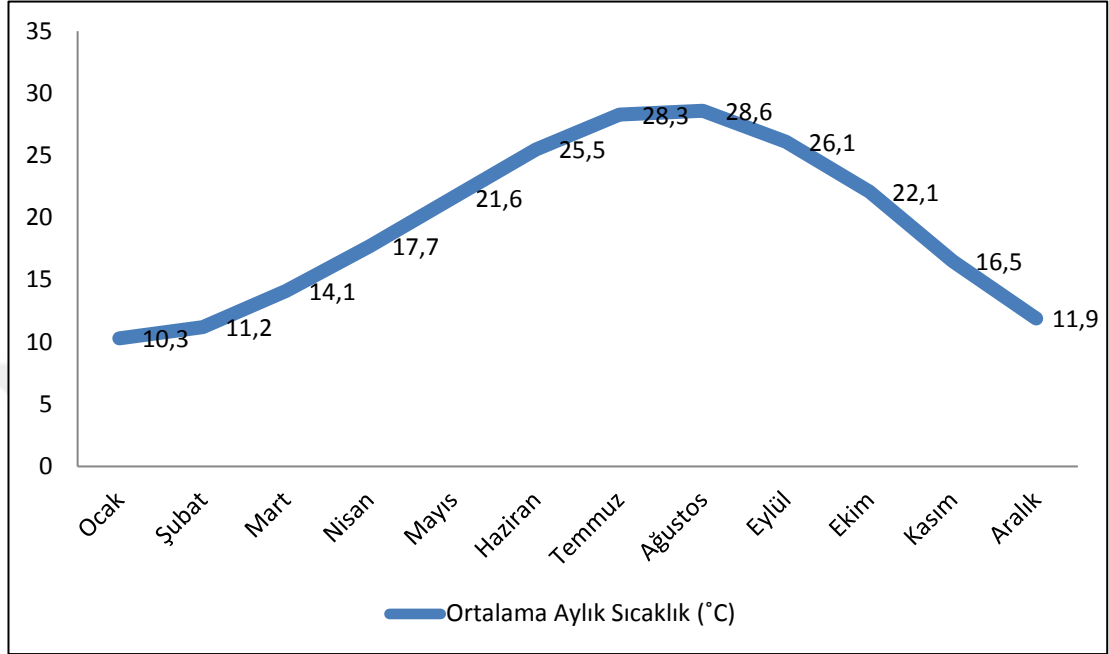

Şekil 8: Silifke İlçesi Jeomorfoloji Haritası

2.1.2. İklim Özellikleri

Bir yerde uzun gözlemler sonucu elde edilen yıllık ve mevsimlik hava ortalamasına iklim denir. İklim şartları bütün canlıların yaşamını büyük ölçüde etkiler. Bir yerin iklim özelliklerinin belirlenmesi o yerin yeni yerleşim alanları ve ileriye yönelik ihtiyacın saptanması açısından önemlidir (Atalay, 2010). Çünkü iklimin tarım, turizm, ulaşım, sanayi, yerleşme, kültür gibi doğrudan ya da dolaylı her türlü alanda etkisi vardır.

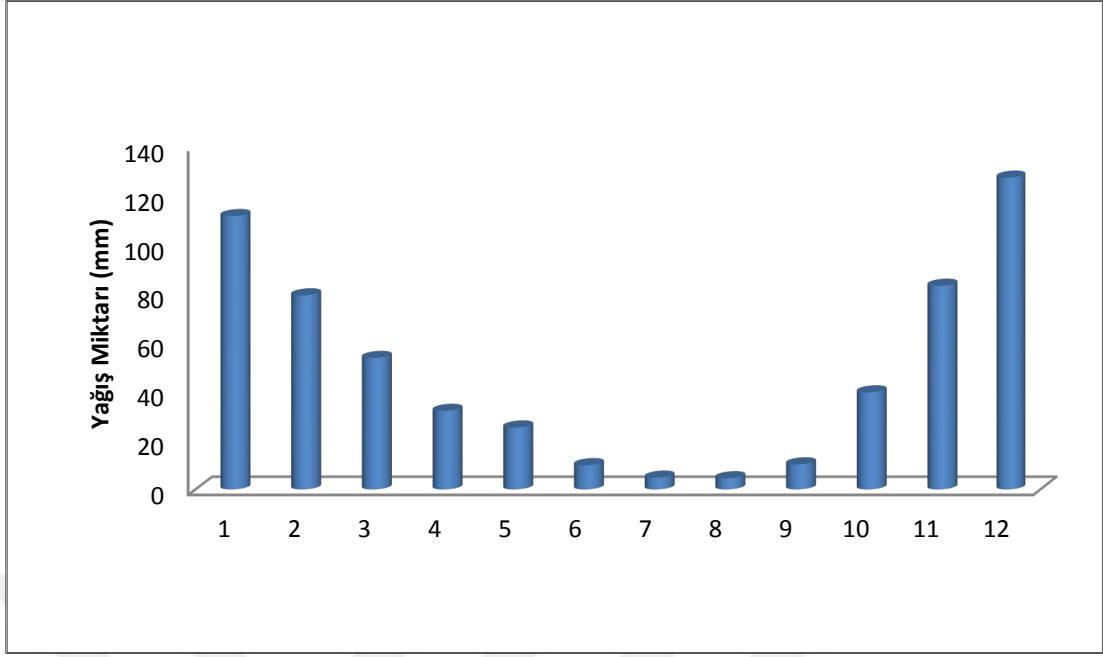
Silifke ilçesi Orta Torosların Akdeniz kıyılarında bulunması sebebi ile Akdeniz ikliminin genel karakteri olan; kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kuraktır. Yıllık ortalama sıcaklık 19.0°C'dir.

Şekil 9: Silifke ilçesi aylık ortalama sıcaklık grafiği

Kaynak: Silifke Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden oluşturulmuştur.

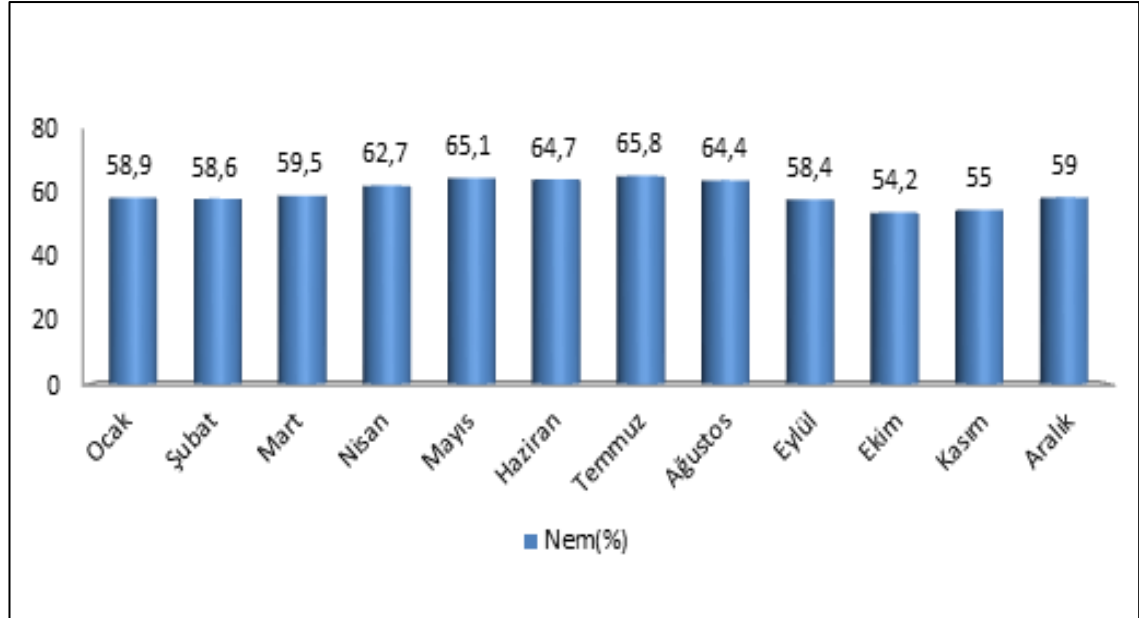
Yıllık ortalama yağış miktarı ise 576.9 mm'dir. 1961-2000 yılları verilerine baktığımızda yağışın en fazla düştüğü yıl 1007.7 mm ile 2001 yılı iken en az düştüğü yıl 300.5 mm ile 1999 yılına aittir. Yağışın yıllara göre dağılışı düzensizdir. Yıllık yağışın yarıdan fazlası kış mevsiminde düşmektedir. Bunu ilkbahar ve ardından sonbahar takip etmektedir. En az yağış ise yaz mevsiminde düşmektedir. Orta Kuşakta yer alan bir bölge olduğu için cephesel yağışların etkisi altındadır.

Şekil 10: Silifke ilçesi aylık ortalama yağış grafiği

Kaynak: Silifke Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden oluşturulmuştur.

Güneşlenme süresi ocak ayından temmuza kadar sürekli artar. En fazla güneşlenme süresi temmuz, en az güneşlenme süresi aralık ayındadır. Sıcaklıklar ise en fazla ağustos (33.2°C), en az ocak ayında (14.5°C) görülmektedir. Sonbahar mevsimi ilkbahara göre sıcak geçmektedir.

Şekil 11: Silifke ilçesi aylık ortalama nem grafiği

Kaynak: Silifke Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden oluşturulmuştur.

Kış mevsiminde kuzey sektörlü rüzgarlar etkili iken yaz mevsiminde meltem rüzgarları etkilidir (Sarıbaş, 2009).

Tablo 1: Silifke ilçesi aylık ortalama rüzgar hızı ve esme yönleri

Aylar	Hız (m/sn)	Yön
Ocak	18, 02	NW
Şubat	18, 96	NW
Mart	17, 54	NW
Nisan	15, 02	NW
Mayıs	13, 0	NW
Haziran	13, 27	WNW
Temmuz	13, 8	WNW
Ağustos	13, 72	WNW
Eylül	14, 87	WNW
Ekim	15, 4	WNW
Kasım	16, 29	NW
Aralık	17, 07	NW

Kaynak: Silifke Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tablo Silifke'nin 1990-2020 yılları arasında esen hakim rüzgar yönü ve aylara göre ortalama hızlarını (m/sn) göstermektedir. Buna göre; en fazla Karayel esmektedir. Yaz aylarında ise Gün Batısı Karayel hakim rüzgarlardır.

Tablo 2: Silifke ilçesi iklim verileri

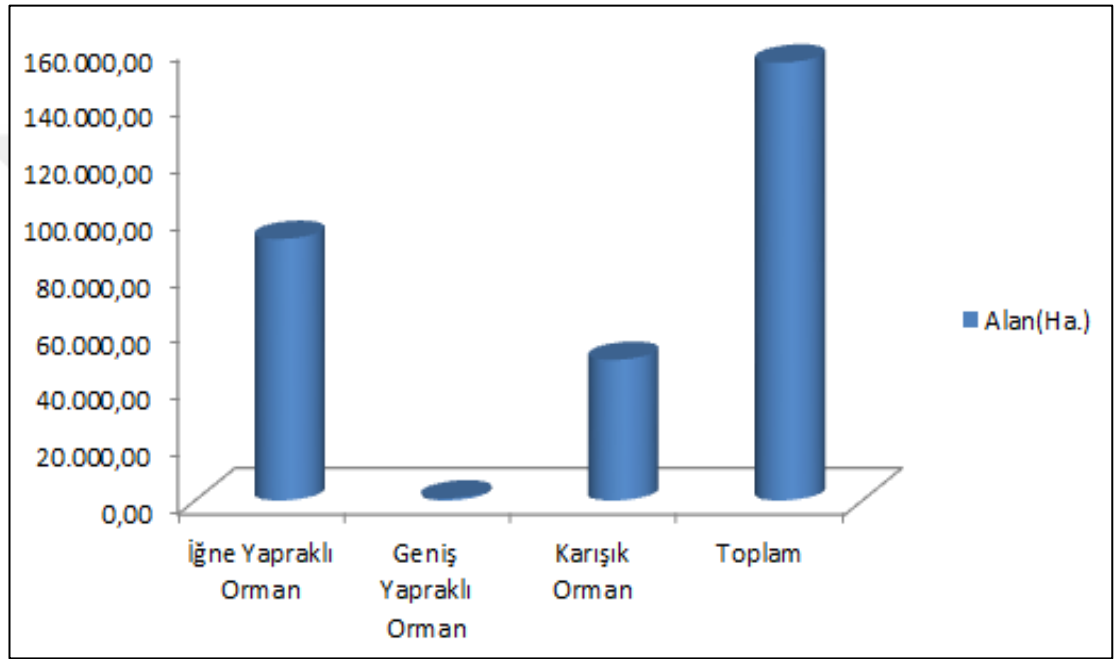
Aylar	Ortalama Sıcaklık (°C)	Min. Sıcaklık (°C)	Max. Sıcaklık (°C)	Yağış (mm)	Nem (%)	Yağmurlu Günler	Güneşli Saatler
Ocak	10, 3	7, 4	13, 2	114, 8	58, 9	7	6.3
Şubat	11, 2	6, 3	14, 9	81, 7	58, 6	6	7.3
Mart	14, 1	9, 8	16, 8	53, 2	59, 5	7	8.8
Nisan	17, 7	15, 0	20, 9	30, 2	62, 7	7	9.9
Mayıs	21, 6	19, 3	24, 7	24, 1	65, 1	8	10.8
Haziran	25, 5	23, 9	27, 8	7, 2	64, 7	7	11.8
Temmuz	28, 3	26, 2	30, 7	2, 3	65, 8	4	11.9
Ağustos	28, 6	26, 8	30, 9	1, 1	64, 4	6	11.1
Eylül	26, 1	24, 7	28, 5	6, 1	58, 4	5	10.1
Ekim	22, 1	19, 7	24, 7	38, 3	54, 2	4	9.2
Kasım	16, 5	12, 6	20, 3	81, 4	55	4	8.0
Aralık	11, 9	8, 6	14, 7	135, 8	59	7	6.6

Kaynak: Silifke Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden oluşturulmuştur.

2.1.3. Bitki Örtüsü Özellikleri

Akdeniz Bölgesi'nin doğal bitki örtüsü; kıyı şeridi bitkileri, step bitkileri, yamaç ormanları, yüksek orman sahaları, alpin bitkileri şeklinde beş grupta incelenebilir (Arınç, 2014). Silifke topraklarının %57.3'ü orman, %42.47'si açıklık alandır. Bu ormanın %16.79'u Kızılçam (Pinus brutia) ile kaplıdır. %7.55'i ise makilik alandır.

Açıklık alana baktığımızda bu alanın %55.13'ü ziraat, %33.98'i orman toprağı, %4.94'ü ise yerleşim alanı ve diğer yerlerdir (www.ogm.gov.tr, 2021). Kermes meşesi (*Quercus coccifera*), sandal ve menengiç orman altı florasını oluşturmaktadır. İğne yapraklı ağaç türlerinden Kızılçam (*Pinus brutia*), Fıstık Çamı (*Pinus Pinea*), Sedir (*Cedrus libani*), Gökmar (Abies cilicica) ve Ardıç türleri (*Juniperus spp.*) toplam ormanın %60'ını oluşturmaktadır. Geniş yapraklı ağaçlardan meşe türleri (*Quercus spp.*) ve diğerleri toplam ormanlık alanın %0.4'ünü, Karışık yapraklı ağaçlar ise %32'isini oluşturmaktadır (www.ogm.gov.tr, 2021)

Şekil 12: Silifke Orman Yapısı

Kaynak: www.ogm.gov.tr (Erişim Tarihi: 14.11.2021)

Araştırma sahasının çevresinde genel olarak Kızılçam görülmektedir ancak bunların tahribi sebebiyle maki bitki örtüsü yaygındır (Sarıbaş, 2009). Makiler derin kök sistemine sahip, yaz kuraklığına dayanıklı, kışın yaprağını dökmeyen çalı görünümlü bitkilerdir (Arınç, 2014). Kermez meşesi, akçakesme, menengiç, defne, mersin, sakız, zakkum, sandal, kocayemiş, keçiboynuzu, yabani zeytin gibi çoğu maki türleri görülür. Kızılçam ise kuraklığa dayanıklı olmasından dolayı geniş bir alanda bulunan ağaç türüdür. 500-1500 metre arasında yaygın olan bu tür Yeşilovacık ve Akdere çevresinde deniz seviyesinden itibaren görülmektedir. Yükseltinin artmasına bağlı olarak sıcaklığın düşmesi nedeniyle kızılçamlar yerini karaçamlara bırakır. 1500 metrenin üzerindeki kısımlarda karaçam, sedir, gökmar ağaçları bulunur (Sarıbaş, 2009).

2.1.4. Hidrografya Özellikleri

Silifke'nin hidrolojik unsurlarını yer altı suları, kaynaklar, akarsular oluşturmaktadır.

2.1.4.1. Yer altı suları

Bölgede yer altı sularını alüvyonlar ve Paleozoik, Mesozoik zamanından kireç taşı, kuvarsit ve şeyller bulundurmaktadır. Yer altı sularının akış yönü dağlık alanlardan Akdeniz'e doğrudur. Yer altı su tablası ise 5 ila 160 metre arasında değişmektedir (Tapur, 2003). Güneyden kuzeye gidildikçe yer altı su seviyesi azalmaktadır. Tuz oranı da güneyden kuzeye gidildikçe azalır (Sarıbaş, 2009). Ayrıca Gülnar'ın güneyinde Delikkaya Köyü yakınlarında Sipahili Çayı'nı besleyen kaynak bulunmaktadır. Kocaşlı Köyü'nden çıkan Kocaşlı kaynağı da 5 lt/sn.lik bir debiye sahiptir. Akdere, Işıklı, Kargı, Yeşilovacık ve Boğsak kaynakları önemli karstik kaynaklardır fakat Boğsak kaynağı çalışma sahasında bulunan en büyük kaynaktır. Yeşilovacık'ın 220 m güneyinde deniz kıyısı boyunca 5 tane denizaltı kaynağı bulunup Yeşilovacık'ın su ihtiyacı buradan karşılanmaktadır (Tapur, 2003).

2.1.4.2. Yer üstü suları

Bu bölgede sürekli akarsuların sayısı azdır. Göksu Nehri sadece çalışma alanının değil ülkemizin en önemli akarsularındandır. Uzunluğu 260 km havza alanı ise 10.000 km² dir (Akyatan, 1993; akt. Okyar ve Ediger, 1998). Kuzeybatı-Güneydoğu doğrultusunda uzanır. Geyik Dağları'ndan kaynağını alır, Gökçay ve Ermenek Çayı olarak iki kolu bulunur. Yeşilovacık, Akdere, Boğsak, Taşucu bölgeleri arasında bulunan sürekli akarsular yoktur.

Göksu Deltası'nın doğusunda Paradeniz ve Akgöl olmak üzere 2 lagün gölü bulunmaktadır. 401 m² olan Paradeniz denizle bağlantısı olduğu için suyu tuzlu ve kumsal alanında bitki örtüsü yoktur. 1245 m² olan Akgöl'ün ise tuzluluğu Paradeniz'e göre biraz daha azdır ve bitki örtüsüne rastlanır (Mortaş, 1993; akt. Okyar ve Ediger, 1998).

2.1.5. Toprak Özellikleri

Silifke toprak çeşitliliği açısından zengindir. Terra-Rosa'lar yükseltinin arttığı sahalarda mevcuttur, ormanlık alanlarda kahverengi orman toprağı görülür. Alüvyal topraklar ova ve vadi tabanlarında bulunurken, eğimli alanlarda kolüviyal topraklara rastlanır.

Terra-Rossa toprakları anakaya ve iklimin etkisine bağılı olarak seki ve yüksek arazilerde kireçtaşları üzerinde oluşmuştur. Terra-Rossalara kırmızı rengini veren demir oksitlerdir. Göksu Deltası'ndan kuzeye doğru, Silifke'nin batısından Gülnar'a kadar görülür. Bitki örtüsüne bağılı olarak oluşan kahverengi orman toprakları kızılçam ve maki altında gelişmişlerdir (Sarıbaş,2009). Dış kuvvetlerin etkisi sonucu oluşan kolüviyal topraklar Taşucu-Bolacalıkoyuncu arasında kırsal yerleşim birimlerinde bulunur (Tapur,2003). Ovacık Ovası Eğribük Koyu ve Silifke Ovası'nı da dış kuvvetlere bağılı olarak oluşan alüvyal topraklar oluşturmaktadır.

Şekil 13: Orman örtüsü altında gelişen kahverengi orman toprağı

2.2. Beşeri Coğrafya Özellikleri

2.2.1. Nüfus ve Gelişimi

2020 yılında Silifke nüfusu 125.173 kişidir. Erkek nüfus oranı %51, kadın nüfus oranı %49'dur. Ortanca nüfus oranı %50, genç nüfus %32'i yaşlı nüfus %18'dir. 964 kişinin okuma yazması yok iken ilkokul mezunu kişi sayısı 34.215, ortaokul mezunu 18.123, lise mezunu ise 20.570 kişidir. 16.601 kişi ise lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahiptir. Nüfus yoğunluğu ise 41.766'dır (TUİK, 2021)

2.2.2. Yerleşme Biçimleri

2.2.2.1. Mesken Özellikleri

Şehir merkezindeki meskenler 5-6 katlı bir yapıya sahiptir. Tuğla ve biriket kullanılarak oluşturulmuştur. Düz damlı bir çatı yapısı vardır. Başta Taşucu olmak üzere, Silifke ve Yeşilovacık'ta da son zamanlarda bina sayıları artmaktadır. Bunun nedeni Büyükeceli'ye Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin kurulmasıdır. Köylerde ise taş meskenler yaygındır. Sahada fazlaca bulunan kalkerli taşlardan yararlanılmaktadır. Bu meskenler haricinde eklenti olarak ağıl ve ahır yapılmaktadır. Köylerde de damlar düz yapıdadır.

2.2.2.2. Geçici Yerleşmeler

Sahada görülen geçici yerleşme tiplerinin başında yaylacılık gelmektedir ve üç türlü yaylacılık hâkimdir. **Konargöçer yaylacılık**; Yörüklerin yapmış olduğu faaliyettir. Konargöçer hayat tarzını benimseyen bu Yörükler yaz aylarının yaklaşması ile Karaman ve Konya'da bulunan yaylalarına göç ederken aynı zamanda ilçedeki arazilerde konaklayarak yol almaktadır. **İktisadi yaylacılık**; nisan ve mayıs aylarında küçükbaş hayvanları otlatmak amacıyla yaylalara çıkılır. Ancak tek ekonomik faaliyet hayvancılık değildir. Buğday ve arpa hasadı da yapılmaktadır. **Rekreasyonel yaylacılık** faaliyeti ise ekonomik bir amaç düşünülmeksizin yapılır. Bunu yapan insanların ekonomik durumları iyi olduğu için meskenleri modern görünümlüdür (Sarıbaş, 2009). Başlıca yaylalar şunlardır: Hırmanlı, Uşakpınarı, Aşağı geçirim, Gökbelen, Gümüşlü, Kirobası. Mesken tipleri sabit yapılar olduğu gibi kıl çadır veya manar da olmaktadır.

2.2.2.3. Toponimi

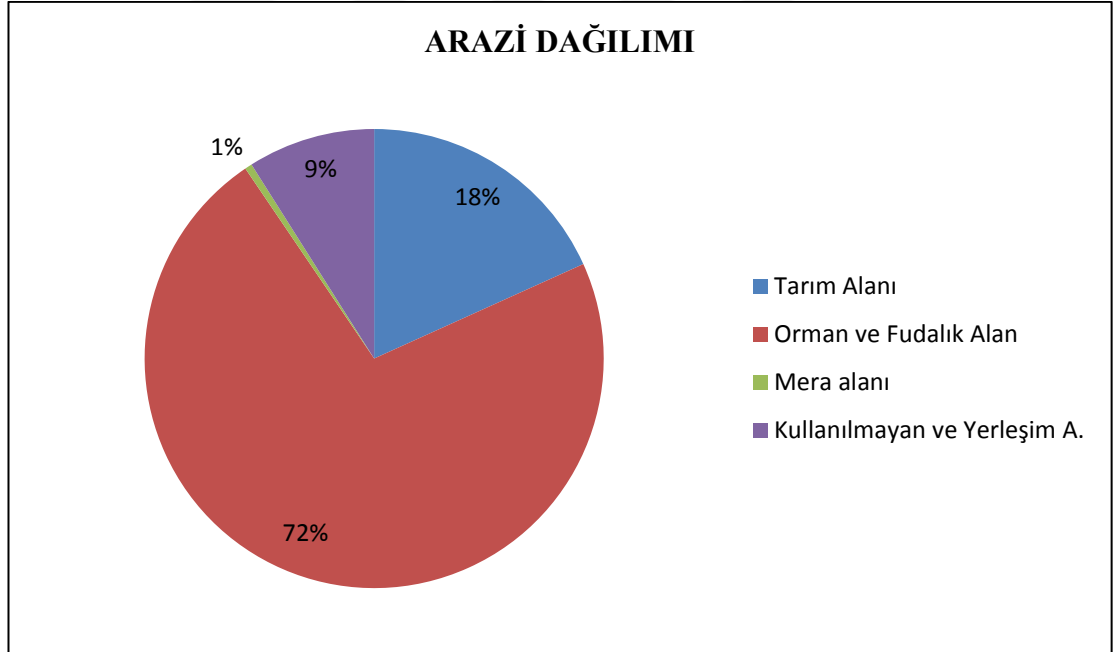
Çalışma açısından en önemli merkez Silifke'dir. Silifke tarih boyunca Seleuceia, Seleucia, Selefke, Salukiye gibi isimlerle anılmıştır. I. Seleukos Nikator öncülüğünde M.Ö. 296-280 yılları arasında Holmai yani günümüzdeki Taşucu'nda bulunan insanları da bu bölgeye taşıyarak Seleukeia ismini verdiği yerleşimi kurmuştur. Seleukos Nikator'un burayı kurmasını nedenleri coğrafi konum ve verimli arazilerinin bulunmasıdır (Merzeci, 1999). Günümüzde Tisan adıyla bilinen Klikya dönemlerinde ise Klikya Afrodiasias'ı olarak adlandırılan bu yerleşim yeri tarihte işlek liman kenti durumunda olmuştur. Pityussa kenti Dana Adası olarak bilinmektedir ve çamları bol anlamını taşımaktadır. Klikya Afrodiasias'ı ile birlikte

kurulduğu düşünülmektedir. Boğsak'ın 2 km güneybatısında bulunan ve Yeşilovacık ile doğrudan bağlantılı olan Palaia, Roma ve Bizans orduları tarafından kullanılan bir yer olmuştur. Yeşilovacık sahili ise Kiphisos ismi ile adlandırılmıştır (Bilir, 2014).

2.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri

2.3.1. Tarım ve Hayvancılık

İlçenin ekonomisini tarım, turizm ve hayvancılık oluşturmaktadır. Ülkemizin en güneyinde yer alması ve Göksu Irmağı'nın oluşturduğu alüvyal topraklara sahip olmasından ötürü toprağı tarım açısından son derece elverişlidir. Ayrıca bu özellikler Silifke'de ilk ve erken ürün elde edilmesini sağlamaktadır. Silifke çilek üretiminde önde gelen yerlerdendir. Öyle ki çilek dendiğinde akla ilk gelen yer Silifke'dir. Bunun haricinde muz, portakal, limon, mandalina, yer fıstığı, zeytin, keçiboynuzu, domates daha yükseklerle gidildikçe de badem, nar, erik, kayısı, üzüm, incir, ceviz gibi ürünler yetiştirilmektedir.

Şekil 14: Silifke İlçesi Arazi Dağılımı

Kaynak: silifke.ziraatodasi.org.tr (Erişim Tarihi: 01.12.2021)

Tablo 3: Tarım Arazilerinin Ürün Gruplarına Göre Dağılımı

Ürün Grupları	Alanı (da)	Üretim Miktarı (ton)	Oranı (%)
Tarla Bitkileri	205.693	64.514, 5	39, 86
Sebze	30.253	168.584	5, 87
Meyve	146, 758	332.119, 60	28, 44
Nadas	133.404	-	25, 85
Toplam	516.108	756.805	100

Kaynak: silifke.ziraatodasi.org.tr (Erişim Tarihi:01.12.2021)

Silifke’de hayvancılık faaliyeti tarım kadar ön planda değildir. Ancak arazi şartlarının elverişsiz olduğu dağlık kesimlerde küçükbaş hayvancılık, ovalık alanlarda büyükbaş hayvancılık, deniz kıyılarında balıkçılık faaliyetleri yapılmaktadır. Büyükbaş hayvan sayısı yaklaşık 10000, küçükbaş hayvan sayısı yaklaşık 162.000, tek tırnaklı hayvan cinsi yaklaşık 385, kovan 31.500 ve 194.000 civarı da kanatlı hayvan bulunmaktadır (silifke.ziraatodasi.org.tr, 2021). Arazi şartlarının elverişsiz olduğu dağlık kesimlerde özellikle konar-göçer hayat sürdüren Yörükler tarafından kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır. İlçede büyükbaş hayvanlardan en fazla ekonomik olmasından dolayı sığır beslenmektedir. Bu sığırlardan da süt verimi fazla olan Holshtein ırkı tercih edilmektedir. Bunu at katır ve eşek takip etmektedir. Büyükbaş hayvancılık ovalık alanlarda yapılmaktadır. Çünkü diğer alanlar dağlık, engebeli, ormanlık alan ve mera yetersizliğinden dolayı elverişli değildir. Balıkçılık faaliyetleri olarak da hem deniz balıkçılığı hem de tatlı su balıkçılığı açısından oldukça avantajlıdır.

2.3.2. Sanayi ve Ticaret

Silifke’de tarıma dayalı sanayi ve ticaret faaliyetleri ön olana çıkmaktadır. Sebze ve meyve paketlenme tesisleri, defne yaprağı işleme tesisleri, salamura zeytin işleme tesisleri, zeytinyağı tesisleri, süt mandıraları, et ürünleri işleme tesisleri, un fabrikası, yem fabrikası, zirai alet fabrikası bulunmaktadır.

Sanayi alanında Silifke Organize Sanayi Bölgesi’nde taş ve toprağa dayalı 20, gıda, içki ve tütün sanayi 15, kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik sanayi 4, ağaç, mantar ürünleri ve mobilya sanayi 6, kağıt-kağıt ürünleri ve basım sanayi 3 olmak üzere 55 adet yatırıma yönelik firma bulunmaktadır. Silifke Organize Sanayi Bölgesi’nde tüketilen enerji miktarı 21 milyon kWh’dir (Silifke Ticaret ve Sanayi Odası, 2020). Medcem çimento fabrikası 2015 yılında faaliyete geçmiştir. Akdere’de bulunur. Türkiye’nin en büyük çimento fabrikasıdır ve Yeşilovacık Limanı’ndan ihracat yapmaktadır (www.medcem.com.tr, 2022). Çok sayıda kişiye de istihdam

oluşturmuştur. Medmar şirketi doğal taş üretimi açısından 2005 yılında Silifke’de fabrikalar kurmuştur. İhracat açısından çok önemli paya sahiptir. Bu taşların Güney ve Doğu Asya, Orta Doğu, Avrupa ve Afrika’ya gönderimi yapılmaktadır (www.medmar.com, 2022).

2.3.3. Ulaşım

Ulaşım yer şekilleri doğrultusunda gelişmiştir. Silifke ilçesinde doğu batı güzergâhında D 400, kuzey istikametinde D 715 karayolu bulunmaktadır. Silifke, Akdeniz illerini İç ve Batı Anadolu ve Güneydoğu Anadolu’ya bağlayan devlet karayolu ağının kavşak noktasındadır (T.C. Mersin Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı , 2020). Bu iki karayolunun bulunması ekonomi açısından bu ilçenin lehine olmuştur. Silifke Belediyesi’nin sorumluluğuna ait karayolu uzunluğu ise 345 km’dir. Ulaşım sorunu olan köy yoktur. Karayolları yıl boyu açıktır. Ancak trafiğe kapalı bazı durumlar da gözlenmektedir. Örneğin; yol ve tünel yapımı için trafik geçici olarak çok sık kapatılmaktadır. Bunun haricinde yağışın fazla olduğu zamanlarda Silifke-Mut karayolunda heyelan olayları nadiren de olsa yaşanmaktadır. İlçe genelinde demiryolu bulunmamaktadır. Silifke’de havalimanı da yoktur. İlçeye en yakın konumda Adana’da Şakirpaşa Havalimanı ve Gazipaşa’da Gazipaşa-Alanya Havalimanı vardır. Taşucu Limanı’ndan KKTC’ye ise her gün karşılıklı olarak feribotlarla yolcu ve yük taşımacılığı yapılmaktadır.

2.3.4. Madencilik

Silifke’deki maden ve enerji kaynaklarına baktığımızda Barit; Silifke-Torul-Çılbayır, Demir; Silifke-Pelitpınarı Zuhuru, Dolomit; Silifke sahası, Kireçtaşı; Silifke (Ovacık) Dolomit Sahası, Çimento; Silifke-Taşucu sahası, Krom ise ilçe genelinde bulunmaktadır (MTA, 2010).

2.3.5. Ormancılık

Silifke’de bozuk orman 66.233.7, normal orman 76.053 olmak üzere toplamda 142.286.7 hektarlık bir ormanlık alan mevcuttur. Kırsal kesimde yaşayan insanların çoğu yakacak malzemesini odun olarak ormandan karşılamaktadır. Kızılçam, sedir, fıstıkçanı, gibi ağaç türlerine rastlanır. Tomruk, sanayi odunu, kâğıtlık odun, maden direği, yakacak odun ve lif olmak üzere ormancılık faaliyetlerinde ülke ekonomisine büyük katkı sağlanır (Saribaş, 2009). Yılın büyük bir kısmının kurak geçmesi ve sık orman örtüsünden dolayı sıklıkla yangın meydana gelmektedir. Buna ihmal, sabotaj

ve elektrik hattından çıkan yangınlar da dâhildir. En son gözlemlenen 2021 yılının temmuz ayında Akdeniz kıyılarını etkisi altına alan büyük bir yangın meydana gelmiştir. Bu felakette Işıklı’da 6 ev, Yapal’da 3 ev, Yeşilovacık’ta 4 ev, Boğsak’ta ise 1 ev zarar görmüştür (Ezberci, 2021).

2.3.6. Turizm

Yeşilovacık, Taşucu, Susanoğlu ilçede turizm faaliyetlerinin en çok yapıldığı yerlerdir. İlçe merkezi ise turizm açısından avantajlı değildir. İlçede tam 16 adet Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri bulunmaktadır (mersin.ktb.gov.tr,2021). Yerli halk yaz aylarında kendi evlerini de günlük ya da aylık kiraya vererek turizme katkı sağlamaktadır. Silifke daha çok yerli turistlere hitap etmektedir. Güneydoğu ve İç Anadolu illerinden gelenler için cazip konumdadır. Üstelik yaz mevsiminin uzun sürmesi nedeniyle turizm sezonu erken açılmakta ve geç kapanmaktadır.

2.4. Sarıkeçili Yörükleri

2.4.1. Göç, göçebe ve konargöçerlik

Göç, yalnızca insanlar için sınırlandıracağımız bir kavram değil; aynı zamanda hayvanlar içinde geçerli olan bir hayatta kalma olayıdır (Yalçın, 2004). Göç kavramı Türk Dil Kurumu’na göre “*Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret*” anlamını taşımaktadır (TDK, 2022). Doğanay (1991) ise göçü; insanların kişisel, kitleler veya gruplar halinde geçici ya da kalıcı bir şekilde doğduğu yerden ayrılıp başka yerlere gitmesi şeklinde belirtmiştir. Göç tercihe bağlı yapıldığı gibi istenmeyen nedenlerden dolayı da yapılmaktadır. Örneğin; doğa olayları sonucunda ortaya çıkan felaketler veya savaşlar sebebiyle insanlar yaşadıkları yerleri zorla terk etme durumuyla karşı karşıya kalmıştır. Buna kuraklığa bağlı kıtlık olayı da eklenebilir. Göçe konar-göçer kültürünü taşıyan topluluklar açısından baktığımızda; geçimlerini küçükbaş hayvancılıkla sağlayan ilkbaharda sıcakların artmasıyla yüksek kesimlere çıkıp, sonbaharda da sıcaklıkların azalmasıyla sahil kesimi arasında gidip gelen bir olay olarak değerlendirebiliriz. Bu ifade aynı zamanda göçebe kavramına karşılık gelmektedir. Türk Dil Kurumu’nun göçebe tanımı; “*Değişik şartlara bağlı olarak belli bir yöre içinde çadır, hayvan ve öteki araçlarla yer değiştiren, yerleşik olmayan (kimse veya topluluk), göçer, göçkün*” şeklindedir (TDK, 2022). Hüttheroth’a öre göçebelik 3 gruba ayrılmaktadır:

Sahra Göçebelik (Horizontal Göçebelik): Göçler fazla mesafelerde gerçekleşir, otlaklar yatay olarak değiştirilir ve Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika’da görülür.

Dağ Göçebeliği (Vertikal Göçebelik): Dağlık bölgelerde yapılır ve otlaklar dikey olarak değiştirilir.

Yarı Göçebelik ve Transhumans: Yarı göçebelik, gerçek göçebelere farklı olarak ziraatle hayvancılığı birleştirir. Yazın çadırda kışın ise yerleşim yeri olan köylerde kalınır. Transhumans ise sürü sahibinin değil ücretli çobanların sürüyü otlatmaya çıkardığı sistemdir (Hütteroth, 1950; akt: Denker, 1960). Eröz’de (1991) göçebeliği tam göçebelik ve yarı göçebelik olarak ikiye ayırmıştır. Tam göçebeliği ise dikey ve yatay göçebelik şeklinde belirtmiştir

Konargöçerlik, sayıları ve nüfusları tam olarak belli olmayan ancak sayılarının gittikçe azaldığı bilinen, sabit bir yere bağlı olmayan çadırda yaşayan ve hayvancılık dışında başka geliri bulunmayan insanların yaşam tarzıdır (Özdemir, 2010).

2.4.2. Oğuzlar

Oğuzlar Selçuklu ve Osmanlı’nın temelini oluşturan dünya tarihinde büyük bir role sahip Türk kavmidir. Göçebe bir hayat tarzını benimseyen bu topluluğun ekonomik faaliyeti hayvancılıktır. Oğuz adının anlamı ile ilgili çok çeşitli bilgiler öne sürülmüştür ancak en çok kabul göreni ok+u+z yani “kabilelerdir (Kafesoğlu, 1998). Tarih sürecinde Bozoklar ve Üçoklar olarak ikiye ayrılmışlardır.

Oğuz adının geçtiği kaynaklardan biri Yenisey Nehri civarında bulunan Barlık yazıtıdır. Bir diğer kaynak ise Göktürk yazıtlarıdır. Kül Tigin ve Bilge Kagan yazıtlarında Oğuzların Göktürkler ile olan münasebetleri anlatılmaktadır (Ergin, 2011). Uygur Kağan’ı Moyan Çor’un diktiği düşünülen yazıtlar da Oğuz adının geçtiği bölümlere rastlanmaktadır (Gömeç, 1963; akt. Kaya, 2014).

Oğuzların siyasi tarihinin nerede ve ne zaman başladığı tam olarak bilinmiyor. Günümüzde de Oğuzların Türkiye, Azerbaycan, Kuzey Kıbrıs, Irak, İran, Suriye, Balkanlar, Türkmenistan’ın atası olduğu kabul edilmektedir (Silsüpür, 2009).

Göktürk ve Uygur yazıtlarında Oğuz adı üç, altı, dokuz olarak çeşitli rakamlarla bahsedilmektedir (Gömeç, 2015; Gündüz, 2017). III. Yüzyılın ortalarında da Oğuz Yabgu Devleti olarak söz edilmektedir. X. yüzyılın sonlarına doğru Oğuzlar’dan iki

ayrı kopma olmuştur. Birinci kısmı Karadeniz'in kuzeyinden geçerek Balkanlar'a, ikinci kısmı ise kendilerine bağlı uc şehir olan Cend'e göç etmişlerdir. Selçuklular'ın da Oğuzlar'ın Kınık boyundan geldiği düşünüldüğüne göre Selçuklular'ın temelini bu ikinci kısım oluşturmuştur (Koca, 2002). XI. Yüzyılda Horosan'a gelen Oğuzları'nın Gazneli baskısıyla kuzeye göçenlerine Balhan Oğuzları, batıya göçenlerine ise Irak Oğuzları denilmiştir. Bunlardan Müslüman olan Oğuzlara ise Türkmen adı verilmiştir (Albayrak, 2016).

2.4.3. Türkmenler

Türkmenler günümüzde Türkmenistan, İran, Özbekistan, Azerbaycan, Irak, Suriye, Türkiye, Afganistan ve Kıbrıs topraklarında bulunmaktadır (Cihan, 2010). Türkmen kelimesinin anlamı hakkında ortak bir fikir sunulmamıştır. Fakat bu kelime ile alakalı ilk açıklamayı Kaşgarlı Mahmud yapmıştır. Kaşgarlı Mahmud'a göre Türkmen kelimesi “Türkmaned” yani Türk'e benzer demektir (Sert, 2011).

Oğuzlar'daki müslüman olan kesimle müslüman olmayan kesimi ayırmak için kullanılan “Türkmen” kavramı aslında müslüman Oğuz anlamına gelmektedir. Yani Sümer'in (1992) de araştırmalarına göre; İslam ülkeleriyle alışveriş halinde bulunup müslümanlığa geçen Oğuzlar'a verilen isimdir (akt. Gelekçi, 2004). Kafesoğlu (1958) ise Türk dilinde “-man, -men” ekleri birleştiği kelimeyi artırıcı, güçlendirici anlamlar katmaktadır. Bu yüzden Türkmen büyük, üstün, sağlam... Türk manasına gelebilir ifadelerinde bulunmuştur (akt. Gelekçi, 2004).

Bazı batılı tarihçiler de “Kuman” sözcüğündeki “-man” eki ile “Türkmen” sözcüğündeki “-men” eki nin birbirine benzerliğini, bundan yola çıkarak Kuman “sarı adam” ise Türkmen de “Türk adam” anlamına gelebilir ifadelerini kullanmışlardır (Altungök, 2016).

Türkmenler yazın serin, kışın ise daha sıcak yerlerde konargöçer hayat tarzını benimsemişlerdir. IX. yüzyıldan sonra Türkmenler daha aktif olarak görülmeye başlanmıştır. Oğuzların önceleri aralarında Türkmen adını kabul etmeyenleri olsa da XIII. yüzyıldan sonra Oğuz adını tamamen Türkmen adı almıştır. Türkiye Selçuklu Devleti'nin kuruluşunda büyük bir rolü olan Türkmenler X. yüzyılda Büyük Selçuklular'a sorun olacak şekilde Horasan'a kadar inmiştir. Büyük Selçuklu Devleti'nin Sultanı Tuğrul Bey Türkmenlerle mücadeleye girmeyip Anadolu'nun

kapısını Türkmenlere açmıştır. Ancak hep uç noktalara yerleştirilmişlerdir (Sert, 2011). Bu sayede Haçlı ordusunun gücünü kırarak da toprakları sürekli genişletilmesine destek olmuşlardır.

2.4.4. Yörükler

Dulkadir, (1997), “Yörük kelimesi “yörümek” kelimesinden türemiş, Anadolu’ya gelen Oğuz boylarını ifade eden bir kelimedir. “Yörük” şeklinde yazılmaması gerekir. Çünkü Yörük ve yürük kelimesi birbirinden farklı iki kavramdır” şeklinde belirtmiştir. TDK sözlüğünde ise “Hayvancılıkla geçinen, genellikle Toroslarda yaşayan göçebe Türk oymağı” anlamında bulunmaktadır (TDK, 2022). Başka bir ifade ile geçim kaynağının tamamı hayvancılık olup yazları yaylada, kışları genellikle sahile yakın kesimlerde yaşayan konargöçer topluluğa verilen isimdir. Fakat her geçimi hayvancılığa bağlı yayla gibi yüksek alanlarda yaşayan insanlar için verilen bir isim değildir (Özdemir, 2010). Yörükler Selçuklu ve Osmanlı Devleti gibi geçmişi çok önceye dayanan ve bu ülkelerin çoğunun askeri, siyasi, kültürel hayatında önemli bir yeri vardır. Yörüklerin kökenini, tarihini bilmemiz için aynı zamanda Oğuzların ve Türkmenlerin tarihini bilmemiz gereklidir. Türk kavminin bir kolu olan Oğuzlar, Müslüman olduktan sonra Türkmen adını alarak batıya doğru göç etmişler ve Anadolu’yu Türk yurduna çevirmişler (Kafesoğlu, 1997). Zaman içerisinde göçebeliğe devam edenler yerleşik ve yarı göçebe olarak yaşayan Türkmenler’den ayırt etmek için kendilerine Yörük ismi vermişlerdir. Aslında Türkmen ve Yörük kavramlarını birbirinden kesin hükümlerle ayıramayız. Osmanlı arşiv kayıtlarına göre Kızılırmak’ın batısında kalan konargöçerlere Yörük, doğusunda olan yerlerde yaşayan gruplar da Türkmen adıyla anılmıştır (Sakin, 2010). Ayrıca Yörüklere tahsis edilen yaylak ve kışlaklar arasındaki mesafe kısadır. Türkmenlerin yaylakları ve kışlakları arasındaki mesafe ise birbirinden uzaktır (Gülten, 2008). Yörüklerin savaşlarda orduya yardım etmesi, ağırlıklarını, yiyeceklerini, silahlarını taşıması göz ardı edilemeyecek niteliktedir. Aynı zamanda bulundukları bölgelerde yol güvenliği sağlamışlardır ve vergi ödemekle de devlete büyük katkı sağlamışlardır (İs. Ans, Yörük Mad., c.: akt: Doğan,2012) Günümüzde Yörüklerin büyük çoğunluğu Toroslar’da yaşamaktadır. Yörükler kış aylarını ılıman olan kışlak adı verilen rakımı düşük sahile yakın yerlerde, yaz aylarını ise yaylalarda geçirmektedir. Kasım ayında kışlaklara inip, Nisan ayında da yaylara çıkmaktadır.

Ekonomik gelirleri küçükbaş hayvancılığına dayalı olduğundan hayvanlar için en gerekli ortam şartları yazları serin olan nispeten iç kesimlerde kalan yerlerdir. Oğuzlardan bugüne aktarılan en önemli kültürdür.

2.4.5. Sarıkeçililer

Günümüzde yok olma, kültürlerini yaşatamama tehlikesi ile yan yana gelen Sarıkeçililer, yaklaşık 150 hane olarak hayatlarına devam etmektedir. Ekim aylarında havaların soğumasıyla birlikte Akdeniz sahillerine kadar inen bu yörük aileler havaların tekrar ısınması ile Toros Dağları'nı geçerek Karaman Konya civarına göç ederler. Biraz daha ayrıntılı incelediğimizde kış aylarında Silifke'nin sahil kısımlarına yakın yerlerde ve Anamur, Gülnar kıyılarında, yaz aylarında ise Karaman ve Konya'nın ilçeleri olan; Ermenek, Taşkent, Hadim, Beyşehir, Seydişehir ve Ilgın da yaşamaktadırlar. Tamamen çadırlarda yaşamakta olup hayvancılık dışında başka bir geçim kaynakları bulunmamaktadır.

Sarıkeçililer'in tarihsel gelişimine baktığımızda bilindiği üzere Oğuzlar, Bozoklar ve Üçoklar olarak iki kola ayrılmaktadır. Birçok araştırmacı Sarıkeçili Yörüklerinin Oğuzlar'ın Kayı boyundan geldiğini ifade etmektedir ancak kesinlik veren bir bilgiye rastlanmamıştır. Sarıkeçili Yörükleri ise kendi kökenlerinin Kayı boyundan geldiğini söylemektedir. Sarıkeçili adının da nereden geldiği bilinmemektedir. Aşiret adı, yer adı veya topluluk adı gibi o kültürün bir özelliğine ait isim olduğu üzerinde durulmaktadır. Anlatılan bir efsaneye göre büyük bir yörük grubunun göç sırasında çok fazla susuzluk yaşayıp tam bu sırada sarı bir keçinin ağız bölgesinin ıslak olmasından hareketle keçinin geldiği yönü takip ederek suya ulaştıkları bahsedilmekte ve bu yüzden o büyük Yörük grubuna artık Sarıkeçili dendiği belirtilmektedir (Büyüksahin, 2017). Bir diğer efsaneye göre ise; bir aşiret ağası ölmeden önce iki oğluna keçileri paylaştırır. Sarı olan keçileri birine, kara olan keçileri de diğer oğluna verir. Aşiret ağasının ölümünden sonra kara keçili olan Ege tarafına, Sarıkeçili olan ise Toros Dağları tarafına göç etmiştir ve bu isim ordan gelmektedir (Yüksel, 2019). Bu efsanelere karşılık yapılan bazı gözlemler ise bu topluluğun isminin keçilerin renginden dolayı değil de insanların sarı tenli, sarışın olmasından geldiğini söylemektedir. Ancak bazı Sarıkeçili Yörükler de bunun normal bir ad olduğunu, bu şekilde efsaneler üretilmemesi gerektiğini, nasıl ki Kayı

boyunda Karakeçili, Kızılkeçili gibi Yörükler varsa Sarıkeçili de bu tür ayrım sonucu verilen bir isim olduğunu söylemektedir.

Son göçerler olan Sarıkeçili Yörükleri yaklaşık 1000 yıldır göçebe kültürünü devam ettirmektedir. Kışı; Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye’de yazı ise Konya Karaman’da yaylalarda geçiren yaklaşık 150 konargöçer aile vardır. Bu Yörüklerin bütün malvarlıkları deve, keçiler ve deve üzerinde taşınan ev eşyalarıdır. Ancak günümüzde deve ile göç etme durumu yok denecek kadar azdır. Yörüklerin neredeyse hepsinin kendilerine ait araçları bulunmaktadır.

Şekil 15: Sarıkeçililerin kışı geçirdiği yerler
Kaynak: earth.google.com(Erişim Tarihi: 10.01.2022)

yaşadıkları mekânın dışında da başka bir yer tanımadıkları gerçeğini de değiştirmemektedir (Meydan, 2016). Yörüklerin herhangi bir mülkiyetlerinin olmaması onların mekânı olmadığı anlamına gelmemektedir. Onların mekânı dağlardır. Gelirlerinin tümünü hayvancılıkla sağladıkları için geçici ve taşınabilir yapılar kullanmışlardır (Genç ve Tolacı , 2019). Çadır, taş duvarlarla yapılmış temelsiz ev, çatma ev gibi yapılar yaşam alanlarıdır. Horzumlu'nun (2014) bahsettiği üç tabakalı mekân anlayışı;

1-Somut, görünen mekân: Bahsedilen somutluk yaylak ve kışlaklarda kullanılan çadır, çadırın yanlarında yapılan eklentiler, keçilerin yatakları ve otlaklar olarak ifade edilebilir (Horzumlu, 2014).

2- Yaşanan, deneyimlenen mekân: Yaşanılan coğrafyada insanın bedeniyle bulunduğu coğrafyayı keşfetmesiyle açıklanabilir.

3-Aktarılan, anlatıya dönüşen mekân: Bu anlayışa göre konargöçerin var olduğu yer mekân değil aslında dildir. Yani Yörüklerin deyimleri, özlü sözleri, kalıplaşmış ifadeleri bu mekân anlayışına örnek gösterilebilir. (Horzumlu, 2014).

Yörüklerin yaşadıkları yerlerin yanı sıra yer seçimi ve yaşam alanlarını oluşturma kriterleri de oldukça öne çıkmaktadır. Yerleşilecek alanın öncelikle topluluklarına yakın olması ve otlaklara da yakınlığı son derece önemlidir. Çadırlarını, topografik şartlara göre oluşturulmuş çatma evlerini ve manar denilen naylon örtü ile örtülen yapıları, hayvanlarının yaşamaları için gerekli olan alanlara göre ve onları görebilecek şekilde konumlandırmaktadırlar. Aynı zamanda hayvanlarını rüzgardan korumak için kuytu alanlar ve güneş altında kalmasını engellemek için de gölgesi fazla olan ağaç altları seçilmektedir (Genç ve Tolacı , 2019).

Şekil 17: Sarıkeçili Yörüklerine ait kış yurdu

2.4.5.2. Mesken özellikleri

Çadır: Yörüklerin mesken olarak kullandıkları çadırlar; kara çadır, kıl çadır, çul çadır gibi isimlerle bilinir ve keçinin kılından yapılmaktadır. Ağacın kalın dallarını birbirine çatarak, geri kalan yerleri de çalı, yaprak ve hayvan postlarıyla örterek oluşturulmuş sığınaklar çadırın yapımına ilham olmuştur. Türklerin kubbe ve kümbetleri de çadırdan etkilenecek oluşturulmuştur. Çadırın geçmişi Orta Asya'dan gelmektedir (Dulkadir, 1997). Çadır Yörükler için oldukça pratik bir yapıdır. Geçmişten günümüze Yörüklerin kullanmış olduğu üç çeşit çadır vardır. Bunlardan biri koyun yününden yapılan keçe ile örtülen çadırıdır. Alaçı ismi verilmiştir. Diğer keçi kılının ip haline getirilmesiyle örülmüş 1, 2, 3, 5, 7 direkli kara çadır veya çul çadırıdır. Üçüncüsü ise dürümevi veya derimevi adı verilen çadırıdır (Yalman, 1977). Günümüzde yörükler kara çadırı tercih etmektedir. Bunun tercih etmesinin başlıca nedenleri bulunmaktadır: Kolay kurulması, gözeneklerinin sık dokunması sebebiyle yağmuru rüzgarı kolaylıkla geçirmemesi, çadır içinde yakılan ateşin dumanının çabuk çıkmasını sağlaması yani kısaca çevreye daha iyi uyum sağlaması kara çadırın kullanımını yaygınlaştırmıştır (Büyükşahin, 2017).

Farklı bir aileye ait yan yana çadır görmek imkânsızdır. Aralarında en az 500-1000 metre mesafe olmak zorundadır. Hayvanları birbiriyle karıştırmamak için böyle bir uygulama bulunmaktadır. Sarıkeçililerin bu kıl çadırları 5 direklidir. Çadırın

kurulacağı yer temizlenerek kurulumuna başlanır. Daha sonra çul yere serilir. Köşeleri ve kenarlarına ipler geçirilerek ve o ipler destek alması açısından sağlam bir yere bağlanarak sabitlenir. Direkler yanlardan yerleştirilmeye başlanır. İlk yerleştirilen direk ön direklerdir. Sonra orta, en son da arka direkler yerleştirilerek kurulum tamamlanır. Sital denilen ağaçtan yapılan iğne yardımıyla da açık yerlere eklemeler yapılabilir.

Çadırı oluşturan parçalar:

- 1- Çadır Örtüsü: Keçi kılının ıstarda dokunmasıyla elde edilir. 8-10 yıl su geçirmemektedir.
- 2- Direkler: Çadırı ayakta tutar. Bu direkler demir olabileceği gibi odun da olabilir. Orta direkler 2 buçuk metre, yan direkler de orta direkten 20-25 cm kısa, arka ve ön direkler 10-15 cm kısadır.
- 3- Gergi, Siğinti: Çadırın yan taraflarına verilen isimdir. Çadırın yan taraflarından sarkan kısmını da siğinti denir. Siğinti pencere görevi görmektedir. Gergi ve siğintiyi çadıra ekleme yapmak için yararlanılan ağaçtan yapılma iğneye de sitil denilmektedir.
- 4- Çanak: Çulu sabitlemek için direklerin geçirildiği yuvalara çanak denmektedir. Sarıkeçili Yörüklerinin 5 direkli çadırları olduğu için 5 çanakları bulunur.
- 5- Söven: Çadırı genişletmek ve rüzgârın çadıra zarar vermesini engellemek amacıyla kullanılan uzun kazıklardır (Aksoy, 2012).

Şekil 18: Keçi kılını ıstarda dokuyan Sarkeçili yörüğü

Şekil 19: Istarıda dokunan çul örneği

5 direkli çadırın 6 m²lik bir alanı oluşur. Kapısı güney yönüne doğrudur. Girişin sağ tarafına gelen kısma yastık, yorgan dizilidir. Girişin sol tarafında da ocak bulunur. Geri kalan yerlere de yiyeceklerin saklandığı çuvallar konur. Bu çuvallar güneşten korunacak şekilde yerleştirilir (Dulkadir, 1997).

Bazı Sarıkeçili Yörükleri her yıl aynı yeri yurt olarak kullanıp kışladıkları için aslında bir nevi yerleşik düzendeymiş gibi yapılar inşa etmişlerdir. Bunlardan biri de manardır. Manarlar branda ve örtülerle kaplanmış bir mesken türüdür. Günümüzde kıl çadırı üretimi yok denecek kadar az olduğu için artık bu çadırları mümkün olduğunca az kullanmaktadır. Görüşme sırasında yörükler bu kıl çadırlarını göç güzergâhı boyunca kurulup sökülmesi kolay olduğu için tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Şekil 20: Sarıkeçililere ait kıl çadır

Manar: Tahta direklerin naylon ile kaplanması ile oluşturulmuş bir yapıdır. Uzunlamasına dikdörtgen şeklinde yalnızca Akdeniz sahillerindeki kışlaklarda kullanılır. 1990 yılından itibaren görülmeye başlanmıştır (Büyükaşahin, 2017). Doğa dostu olarak kullanılan kara çadırın yerini zaman içerisinde almıştır. Ancak rüzgâra karşı daha dayanıklı olduğu için ve sobanın içerde oluşu sağlıklı bir durum teşkil etmediği için kullanımı rağbet görmüştür. Böylece Yörük denilince akla ilk gelen bir özellik olan kara çadır kültürü zaman içerisinde yok olmaya yüz tutmuştur. Manarın iç mekânında eşyaların dizilimi konusunda herhangi bir kural yoktur. Çadıra göre bakıldığında manarın kurulmasıyla kullanılabilecek alan daha da genişlemiştir. İçerisinde soba ve ocak da bulunmaktadır. Eşyaları ve birçok erzakları yağmur yağdığında daha güvendedir. Bazı Yörük aileleri elektrik ihtiyaçlarını güneş enerjili panelleri kurarak karşılamaya başlamışlardır. Bu sayede lamba kullanmakta ve

televizyon izlemektedirler. Kalabalık büyük aileye sahip Yörüklerin birden fazla manarı bulunmaktadır ki her aile akşam kendi manarında uyumaktadır. Davulcu, (2017) manarın 3 çeşidi olduğunu vurgulamıştır. Buna göre; birinci şekli en basit, dikdörtgen ve tek mekânı olan manardır. İkincisi; kareye yakın bir şekli andırıp iki ayrı mekândan oluşan manardır. Bunun biri mutfak olarak kullanılırken diğeri ev yani oturulan, yatılan yer olarak kullanılmaktadır. Üçüncü tip manar ise gelişmiş bir yapıdır. Yani yarısı branda ile örtülü yarısı da briketle örülmüş duvar olarak karşımıza çıkmaktadır (Davulcu, 2017).

Şekil 21: Sarıkeçili Yörüklerine ait manar örneği ve güneş paneli

Sütlük: Çadırın dışında çadıra yakın bir alanda 1 buçuk metre duvarla çevrilen mayıs ayında süt sağımından sonra peynir yapılırken kullanılan meskendir (Meydan, 2016).

Huydak: Yazları oğlak güdülmesi sırasında bir inin köşesi gibi yapıları yağmur almayacak şekilde duvar örerek oluşturulmuş çatma halinde meskenlerdir. Çoban yaz aylarında birkaç ay orada kalacakmış gibi erzağını da yanına alır (Meydan, 2016).

Kuzluk: Kışlaklarda görülen ve oğlakların doğduktan sonra 3-4 ay barındıkları yerdir. Kış hazırlığında ilk iş kuzluk inşa etmektir. Bunun için önce zemin temizlenir ve ilaçlanır. Yüksekliği 1 buçuk metre genişliği 2 metre olacak şekilde yapılır. Bu ara oğlak sayısına göre artabilir. Etrafa yarımşar metre arayla kazıklar çakılıp aralarına

da duvar örölür. Üstü de çitlikler sayesinde kapatılır. Zemine 10 cm taş döşenip üstüne kızılçam pürü yerleştirilir (Meydan, 2016).

Ağıl: Kış yurdunda ağıl, hafif meyilli güneye bakan, poyrazdan korunacak bir alana kurulur. Bazı ağıllar duvar örölüp kazıklarla duvarın desteklenmesi şeklinde olup üstünün de çinko veya branda ile örtülmesiyle oluşturulmuşken, bazıları da kazıkların ve direklerin birbiriyle örölüp çit halinde çevrilmesiyle elde edilmiş yine branda ile üstü ve kenarları örtülü hale getirilmiştir. Sarıkeçililer eskiden ağılı azgan dedikleri dikenli bitkilerle çevirdiklerini ancak günümüzde tellerle bu ihtiyacı giderdiklerini belirtmişlerdir.

Şekil 22: Sarıkeçililere ait ağıl örneği

2.4.5.3. Sosyal hayat

Sarıkeçili Yörüklerinin sade bir hayatı vardır. Tek geçim kaynakları hayvancılıktır. Bir döngü halinde Nisan ayında hayvanları için yaylaya çıkarlar, kasım ayında da kışlakları olan sahile inerler. Atalarından bu konar-göçer kültürü devam ettirmek için devralmışlardır. Bu konargöçer kültür onları bireysel değil; toplu hareket etmeye, birlik olmaya yönlendirmiştir. Obalarında kalabalık aile şeklinde yaşarlar. Evli çocukların farklı çadırları olsa da tek bir çadırda hep birlikte yemeklerini yiyip çaylarını içmektedirler. Bu evlilikler genellikle yakın obaların kız ve erkek çocukları ile gerçekleşmektedir. Kimisinin aile rızası var iken kimisi de kaçarak

evlenmişlerdir. Evlilik yaşı da oldukça düşüktür. Ailede babanın izni ve haberi olmadan iş yapılmaz. Aileden ayrılmamış bekar veya evli çocuklar babanın rızası olmadan sürünün içinde kendine ait mal varsa da bunlar üzerindeki bu haklarını kullanamazlar. Bu evli çocukların da çadırı ayırıp aileden farklı bir yerde kalma isteği varsa buna yine aile reisi yani “baba”, baba yoksa en büyük kişi karar verir. Bu olay sıcak karşılanmasa da yine de destek amaçlı hayvanlar verilir (Aksoy, 2012). Aile planlaması yapılmaz. Ne kadar çok çocuk o kadar paylaşılmış iş bölümü demektir ve aynı zamanda soylarını devam ettirmek de onlar için oldukça geçerli bir neden olacağından fazla sayıda çocuk sahibi olmak isterler. Eskiden doğumlar çadırda, göç ederken veya arazide gerçekleşirken günümüz şartlarında hastanede olmaktadır. Yeni doğan bu bebeklere ailenin en büyüğü kulağına ezan okuyup üç kere koymak istediği ismi tekrarlayarak vermektedir (Büyükşahin, 2017). Bebeğin doğumundan hemen sonra bebeğe kokmaması için tuzlama yapılır. Kırk gün yıkandıktan sonra bal sürülüp ak toprakla kundaklanır. Bu kundaklama işlemi bebeği oldukça fazla sıkar. Daha sonra da anneleri bebeklerini bu şekilde sırtlarına alıp her işi yapmaya gayret gösterirler (Özdemir, 2010).

Çarşı ile ilişkileri ise genellikle Cuma günleri olmaktadır. Cuma namazına giden Yörükler ihtiyaçlarını da alıp geri obasına dönmektedir. Hayvanlarını satmak için hayvan pazarına gittikleri günler de ayrıca olmaktadır. Bunlar haricinde komşu çadırlara misafirliğe gidilir. Arada toplanılıp mevlitler okutulur. Her yıl kışlakdan yaylaya ya da yayladan kışlağa göç döneminde şenlikler düzenlenmektedir ancak pandemiden dolayı bu etkinlikler artık yapılmamaktadır.

Sarıkeçili Yörük çocukları ise genellikle çok küçük yaşlarda ailelerinin günlük işlerine yardımcı olmaktadır. Erkek çocuklara hayvanların yanında beklemek ve otlatmaya yardımcı olmak gibi işler verilirken kız çocuklarına da günlük ev işlerine yardımcı olmaları gibi sorumluluklar yüklenmektedir. Yörük aileleri genellikle çok çocuklu olmaktadır böylece iş bölümü paylaştırılır ve işler hafifler. Aslında Yörük çocukları doğdukları andan itibaren annelerinin sırtında iş bölümüne katılmaktadır.

2.4.6. İlgili Araştırmalar

Silifke tarih boyunca Yörüklerin yurdu durumunda bir yerdir. Bu sebepten dolayı da hayvancılık faaliyetiyle ilişkili dokumacılık da gelişmiştir. **Çalışkan ve Kabak (2019)** yazmış oldukları “*Hayvancılık Etrafında Gelişen Silifke Yöresi Dokuma Kültürü*” kitabında Silifke’de hayvancılıkla gelişen dokumalar ve kullanılan araç gereç gibi birçok özellikten bahsedilmiştir.

Erol (2012) Silifke’deki türkülerin temel motif ve sembollerini tespit edip, Silifke’yle olan bağlarını ortaya koymak amacıyla bu yöredeki halk oyunlarına eşlik eden türkülerin konularını araştıran “*Silifke Halk Oyunlarında Yer Alan Türkülerin Konuları- Silifke Türkülerindeki Motifler ve Semboller*” çalışması yer almaktadır.

Sarıbaş’ın (2009) “*Silifke (Mersin) İlçesinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası*” olarak literatüre geçen bu tezde Silifke’nin fiziki, beşeri ve ekonomik özelliklerinden yola çıkarak sorunlar ortaya çıkarılmış, çözüm önerilerinde bulunulmuş, ilçe ile ilgili yatırım hedefi olanlara somut katkılarda bulunulması hedeflenmiştir.

Koç (2007), “*Göksu Deltası’nın (Silifke-Mersin) Jeolojik Gelişimi*” isimli çalışmasında, deltanın jeolojik gelişimi, değişimi ve buna neden olan sebepler açıklamaya çalışmıştır. Göksu Nehri ve yakın çevresinin jeolojik özelliklerinden de bahsettiğinden ötürü bu çalışma için önem taşımaktadır.

Silifke’nin fiziki özellikleri önemli olduğu kadar beşeri özellikleri de göz ardı edilmeyecek öneme sahiptir. **Nural (2007)**, “*Cumhuriyet’in İlk Yıllarında Silifke*” çalışmasında tarihi çok eskilere dayanan Silifke’nin 1923-1938 yılları arasında Silifke’nin siyasi, idari, beşeri coğrafya özellikleri, ekonomik yapısından bahsetmektedir.

Tapur (2003), “*Anamur-Silifke Arası Kıyı Bölgesinin Coğrafi Etüdü*” isimli çalışmasında adı geçen Anamur, Bozyazı, Aydıncık ve Silifke ilçelerinin fiziki ve beşeri coğrafya özelliklerinden ve ekonomik faaliyetlerinden ayrıntılı bir şekilde bilgi vermektedir.

Özalp (1999), “*Orta Toroslar’da Büyükeceli (Gülнар)–Yeşilovacık (Silifke) Dolayının Tektono- Stratigrafi Birimleri ve Bölgenin Yapısal Evrimi*” adlı eserinde bu bölgeler arasında kalan alanların jeolojik devirlere ait özelliklerini ortaya

koymuştur. Bu bölgenin jeolojisinin, paleocoğrafiyasından, depremselliğinden ve ekonomik jeolojisinin de bahsetmektedir.

Bektarım (2020) “*Mersin’de Yaşayan Yerleşik ve Konargöçer Yörüklerin Mutfak Kültürü*” isimli eserinde Sarıkeçili yörüklerinden konargöçer olanlarla, Boynuinceli yörüklerden yerleşik yaşama geçenleri tercih ederek inceleme yapmış, aynı zamanda bunları karşılaştırmış ve değışiklik olup olmadığını ayırt etmiştir.

Deveci (2020) Kırıkhan yörüklerinde geçiş dönemleri, hayvancılık, sosyokültürel yapısından bahsetmek üzere “*Hatay/ Kırıkhan Yörüklerinde Halk Bilimi Unsurları*” isimli çalışmada bulunmuştur.

Sargın (2019) “*Kültürel Coğrafiya Açısından Karahacılı Yörükleri: Serik Örneğı*” adında yazdığı tezinde yerleşik yaşamı tercih eden Karahacılı yörüklerinin bugünkü ekonomik faaliyetlerinin geçmişle alakasını, mekân üzerindeki değışiklikleri coğrafi olarak değıerlendirmiştir.

Aydoğmuş (2018) “*Değışen Sosyo-Ekonomik Koşullarda Yörükler: (Manavgat Örneğı)*”, sosyo ekonomik koşullarının değışmesine paralel olarak yörüklerin de hayat tarzlarının değıştiğı, Manavgat’ta gelişen diğerk ekonomik faaliyetlere bağılı olarak yörüklerin ekonomisindeki değışimi ortaya koyan bir çalışmada bulunmuştur.

Meydan (2016), “*Dünden Bugüne Sebil Yörükleri*” Tarsus çevresindeki Sebil Yörüklerinin doğum, evlenme, ölüm, mekân özellikleri, sosyal yaşamları ve günlük hayatları hakkında detaylı bilgiler vermektedir. Türkiye’de Yörük kültürünü tanıma açısından ayrıntılı ve açıklayıcı bilgiler yer almaktadır.

Ak (2012) “*19. Yüzyılda Teke Yöresi Yörüklerinin Sosyo-Ekonomik Durumu*” çalışmasında 19. Yüzyılda konargöçer hayat yaşayan Yörüklerle ilgili bilgilere arşivden ulaşarak bütün Yörük oymakları ve obalarından bahsetmiş, Sarıkeçililere de değıinmiştir. Bunun haricinde oymak ve obaların idari ve sosyal yapı, ekonomik durum ve kültürel özelliklerinden de bahsetmiştir.

İncir (2011) “*Mersin Yörüklerinde Doğum Evlenme ve Ölüm ile İlgili İnanışların Mukayeseli Araştırması*”, Mersin’deki göçer ve yarı göçer insanların gelenek görenekleri ve Anadolu, Türk kökenli insanların gelenek ve göreneklerinin karşılaştırıldığı bir çalışma olmuştur.

Eröz (1991), “Yörükler” kitabında Yörüklerin tarihi süreçleri, genel özellikleri ve farklı birçok yörükleri tanıtır bunun yanında Sarıkeçililerden de kısmen bahsetmektedir. 3 bölümden oluşan bu kitapta ilk bölümde; Türk göçebeliğinin diğer Orta Asya Türk göçebeliği ile benzerliğini, ikinci bölümde; göçebelerin ekonomik özelliklerinden, üçüncü bölümde ise Selçuklu ve Osmanlı devletlerinin göçebelerin iskânı ile ilgili hususlarından bahsetmiştir.

Sarıkeçililer ile ilgili yazılan tezler; 3 ü Antropoloji, 2 Halk Bilimi, 2 Sosyoloji, 1 Güzel Sanatlar, 1 Arkeoloji ve 1 Din alanına aittir.

Konuk (2021) “Karaman Merkezinde Tespit Edilen Sarıkeçili Yörük Dokumaları” isimli 2021 yılında yazmış olduğu sanatta yeterlilik tezinde Karaman merkezinde bulunan Sarıkeçililer’in dokumaları hakkında bilgi verip bu dokumalardan yola çıkarak yeni tasarım örneklerinin yapımı ve devamlılığın sağlanması açısından literatüre katkı sağlamıştır.

Çınar (2020) konargöçer hayatın son temsilcisi olan bu yörüklerin dini hayatını inceleyip, dini hayatın inanç, duygu ve davranış boyutları arasındaki ilişkiyi din psikolojisi açısından “Sarıkeçili Yörüklerinde Dini Hayat” tezinde ele almıştır.

Karagöl (2019) Sarıkeçili yörüklerinin yaklaşık 70 tane çuvallarından 31 tanesini yerinde gözlemleyerek “Yeşilovacık ve Büyükeceli (Mersin Silifke Gülnar) Sarıkeçili Yörüklerinde Çuvallar” çalışmasında bu çuval dokumalarını inceleyip, bulguları gelecek kuşaklara taşımaya vesile olmuştur.

Genç ve Tolacı (2019) “Sarıkeçili Yörüklerinde Toplumsal Uygulamalar ve Mekân-Isparta/Atabey-Gönen Örnekleri” olarak yazdıkları makalesinde oradaki yaylalarda konaklayan gün geçtikçe sayısı azalan Sarıkeçililerin bulundukları mekânı ve bu mekânın özelliklerini belirtmişlerdir.

Armağan (2018), pastoral göçebe yaşam tarzının ne olduğu, nasıl ve hangi etkenlerle ortaya çıktığı, farklı pastoral göçebe kültürlerde ve coğrafyalarda ne gibi farklılıklar ve benzerlikler oluşturduğunu ortaya koymak amacıyla “Göçebe Topluluklarda İskân ve Terk Stratejisinin Etnoarkeolojik Açıdan İncelenmesi: Sarıkeçililer Örneği” (2018) adlı arkeoloji alanında yüksek lisans tezini yazmıştır.

Büyükşahin (2017), göçebe toplumların sosya-kültürel yapılarıyla doğa ile olan etkileşimlerini içeren, geleneksel ekolojik bilginin ortaya konabilmesi amacıyla *“Kültür ve Çevre Bağlamında Geleneksel Ekolojik Bilginin Korunmasının Önemi: Sarıkeçili Yörükler Örneği”* isimli çalışması bulunmaktadır.

Oğuz (2016) *“Akdeniz’den Toroslar’a Sarıkeçililer”*, adlı kitabında Sarıkeçili Yörüklerinin yayladan kışlağa veya kışlaktan yaylaya göçleri, adetleri gelenekleri, yaşayışları ile kültürleri hakkında bilgiler yer alırken aynı zamanda yazarın kendi çektiği çeşitli bölgelerdeki yörüklerle ait fotoğraflarla ortaya koymaktadır.

Horzumlu (2014), *“Konup-Göçmek, Yerleşmek ve Yaşamak: Sarıkeçililer’de Mekân ve Anlatı”* adlı tezini Antropoloji dalına; Sarıkeçili Yörüklerinin mekânla kurdukları ilişkiyi inceleyerek kazandırmıştır. Çalışmada daha çok göç kültürünün anahtar sembollerinin mekânla ilişkileri vurgulanmış dört mevsimi kapsayacak şekilde incelenmiştir. Sarıkeçili Yörüklerinin yanı sıra Karaman’da Sarievler konutlarına yerleşen yerleşik hayata geçmiş Yörüklerden de bahsetmiştir.

Dölek (2013), Sarıkeçili Yörüklerinin halk inanışlarını ve halk inanışlarına etki eden faktörleri belirlemek amacıyla *“Konar-göçer Türk Topluluklarında Halk İnanışlarının İncelenmesi: Sarıkeçililer Örneği”* adlı yüksek lisans teziyle bu yok olmaya yüz tutmuş kültürü gelecek nesillere aktarmak için katkıda bulunmuştur.

Yalçın (2013) *“Konar-göçerlik ile Yerleşik Yaşamın Sosyo-Kültürel İncelenmesi: Sarıkeçililer Üzerine Niteliksel Çalışma , 2012”* yüksek lisans tezinde son konar-göçer yaşamın temsilcileri olan Sarıkeçili Yörüklerinin günümüzde modern dünyaya uyum sağlayamadıkları için zorlanmalarını ve kaçınılmaz yerleşik hayatın eşiğinde olduğunun bilinciyle o dönüşümün zaman içinde nasıl olacağı, bunun sonucunda ortaya çıkabilecek sorunlar ve yörüklerin beklentilerini ele almıştır.

Sarıkeçililer’in ilerleyen zamanlarda yerleşik hayata geçeceği öngörüsü nedeniyle onlarla alakalı yapılan her çalışmanın değerli olduğunu ifade eden **Aksoy (2012)**, göçerlikten yerleşikliğe hızlı bir sosyo-kültürel geçiş sürecinde olduklarını ve bu sürecin günlük hayatlarına da yansıdığını çalışmasında ortaya koymuştur. Yörüklerin sosyo-kültürel yapıları, aile yapıları ve inançlarına değinmiştir.

Koçak (2006), “*Yerleşik ve Göçer Yörükler Arasındaki Yapısal Farklılıkların Karşılaştırılması: Sarıkeçililer Örneği*” (2006) adlı yüksek lisans tezinde yerleşik yaşama geçmiş Yörükler ile hala konar-göçer kültürü devam ettiren göçerler arasında bir karşılaştırma yapmış ve bu çalışmada göçer Sarıkeçililer ile yerleşik hayata geçmiş Sarıkeçililerin sosyal yapı açısından farklılıkları ile ekonomik yapılarındaki farklılıklar incelemiştir.

Öztürk (2001), Silifke ve Mut’ta bulunan Bahşiş ve konar-göçer olan Sarıkeçililerin ağız özellikleri ve Anadolu ağızları içerisindeki yerlerini “*Silifke ve Mut’taki Sarıkeçili ve Bahşiş Yörükleri Ağzı*” çalışmasında incelemiştir.

Kışlak, yayla, güzle ve bunlar arasındaki konaklamaları göç sırasında bulunarak gözlemleyen ve kayda alan **Dulkadir (1997)** “*İçel’de Son Yörükler Sarıkeçililer*” isimli çalışmaya imza atmıştır. Dulkadir aynı zamanda bu çalışmasında yerleşik Sarıkeçililer hakkında bilgi de vermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Sarıkeçili Yörüklerinin kış yaşamlarının araştırıldığı bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Dey'e (1993) göre, istatistiki verilerden yararlanan nicel araştırmanın aksine nitel araştırmalar insanların olaylara nasıl anlam yükledikleri, olayları nasıl nitelendirdiklerine cevap aramaktadır (akt. Özdemir,2010). Araştırmada sözü geçen Sarıkeçili Yörükleriyle sohbet edilmiş, gerek genel gerekse kış yaşamı ile alakalı sorular sorulmuş ve fotoğraflar çekilmiştir. Bu araştırmada nitel araştırma kapsamında kültür analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Hancock (2004), kültür analizine yönelik nitel araştırmaların amacı bir grubun kültürünü tanımlama ve yorumlamadır. Bu nedenle katılımcıların kullandıkları sözlü ve yazılı dili, davranışları, paylaştıkları deneyimleri kültür analizinin odaklanılacak noktalarıdır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005). Veriler gözlem ve görüşme yöntemi ile toplanır. Gözlem, katılımcı veya katılımcı olmayan gözlem olabilir. Gözlemlerde açık uçlu soru olabileceği gibi yarı yapılandırılmış ya da yapılandırılmış formlar kullanılır. Verilerin analizi betimsel analiz ya da içerik analizi ile yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

3.2. Çalışma Grubu

Tablo 4: Katılımcıların cinsiyet ve yaş olarak incelenmesi

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş
K1	Erkek	61
K2	Erkek	28
K3	Erkek	58
K4	Kadın	74
K5	Erkek	20
K6	Erkek	52

Tablo 4’de görüldüğü üzere çalışmada toplam 7 katılımcı bulunmaktadır. Katılımcılar cinsiyet açısından değerlendirildiğinde 2’si kadın ve 5’i de erkeklerden oluşmaktadır. Ayrıca katılımcılar yaş açısından değerlendirildiğinde 2’si 20-40 yaş arasında, 3’ü 41-60 yaş arasında ve 2’si de 61 yaş ve üzeri aralıkta yer almaktadır.

Tablo 5: Katılımcıların hayvan sayısı, hayvancılık dışında gelirleri ve göç zamanlarının incelenmesi

Katılımcı Kodu	Hayvan Sayıları	Hayvancılık Dışında Gelir	Göç zamanları
K1	800	Yok	Kasım-Nisan
K2	500	Yok	Kasım-Nisan
K3	250	Yok	Ekim-Nisan
K4	800	Yok	Kasım-Nisan
K5	600	Yok	Ekim-Nisan
K6	100	Yok	Ekim-Nisan
K7	300	Yok	Eylül-Nisan

Tablo 5’de Yörüklerin sahip olduğu hayvan sayısı, hayvancılık dışında geliri olup olmadığı, kışlağa ve yaylaya göç etme zamanları hakkında bilgi vermektedir. Buna göre; 100-300 arasında hayvanı olanların sayısı 2, 300-500 arasında hayvanları olanların sayısı 2, 500-700 arasında hayvan sayısına sahip olanların sayısı 1, 700 ve üzeri hayvanı olanların sayısı 2 katılımcıdır. Katılımcıların hepsinin hayvancılık dışında bir geliri olmadığı tespit edilmiştir. Yayladan kışlağa, kışlaktan yaylaya göç etme zamanları da hemen hemen aynıdır. Çalışma grubunun belirlenmesinde cevaplar tekrara düşmeye başladığından dolayı katılımcı sayısı 7 kişi ile sınırlı tutulmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama araçları; görüşme, gözlem, fotoğraf ve haritalardır.

3.3.1. Görüşme Metodu

Birincil veri kaynakları olarak bilinen görüşme yöntemi önceden belirlenen ve bir araç için sorulan sorular olarak tanımlanmaktadır. Görüşme türleri; katılan sayısına göre, görüşme yapılmak istenen kişiye göre ve uygulama kurallarının katılığına göre olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır.

1. Katılanların sayısına göre

- Bireysel
- Grupsal

2. Görüşme yapılmak istenen kişiye göre

- Önderler
- Uzmanlar
- Halk

3. Uygulama kurallarının katılığına göre

- Yapılandırılmış görüşme
- Yarı yapılandırılmış görüşme
- Yapılandırılmamış görüşme (Çepni, 2018)

Bu çalışmada açık uçlu soru formu oluşturulup alt problemler dâhilinde sorulmuştur.

3.3.2. Gözlem Metodu

Olayların doğal ortamının nasıl olduğunu daha iyi anlayabilmek için yapılan veri toplama metodudur. Katılımsız ve katılımlı gözlem olarak ikiye ayrılır. Katılımsız gözlemde, gözlemcinin gözlenilecek olayın içinde bulunup, görme zorunluluğu yoktur (Karasar, 2012). Katılımlı gözlemde ise; araştırmacı araştırma ortamına doğrudan katılır, onlarla konuşur ve o ortamı bireylerin yaşamına müdahale etmeden araştırmacı kimliğini gizleyerek gözlemler (Meydan, 2016). Araştırmada Sarıkeçili Yörüklerinin bulunduğu ortama gidilerek onların günlük hayatına müdahale etmeden birebir görüşme sağlanmıştır. Bu durumda katılımlı gözlem metodu kullanılmıştır.

3.3.3. Fotoğraf ve Haritalar

Gözlem sırasında fotoğraflar çekilmiş ve Yörüklük bu fotoğraflarla somutluk kazanmıştır. Örneğin Sarıkeçili Yörüklerinin bulunduğu bir obayı tasvir ederken fotoğrafını çekmek sözlü olarak bahsetmekten daha kolay ve daha açıklayıcıdır. Çalışmada oba ve çevresini tasvir eder nitelikte fotoğraflara ağırlık verilmiştir ve haritalardan da yararlanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler 5 çadıra gidilip 5 kişiyle görüşülerek toplanmıştır. 2 kişi ile de telefonla görüşülmüştür. Bunun haricinde yerleşik yaşama geçmiş olan dernek başkanıyla da görüşülmüştür.

3.5. Verilerin Yorumlanması

Mülakat ve katılımcı gözlem ile elde edilen veriler, ses kaydı, notlar, gözlem ve fotoğraflarla desteklenmiştir.

Nitel verilerin analizi için üç yol olduğunu öneren Wolcott, birincisinin toplanan verinin orijinaline sadık kalıp betimsel bir yaklaşımla sunmak, ikincisinin birinci yaklaşımı da içerecek şekilde ortaya çıkan sonuçlara sistematik analiz yapmak, üçüncüsünün ise birinci ve ikinci yaklaşımı ele alıp buna ek olarak da kendi yorumunu da eklemesi olarak belirtmektedir (Çepni, 2018). Kısacası nitel verilerin yorumlanması betimleme, analiz ve yorumlama şeklindedir. Bu çalışmada betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler düzenli bir biçimde betimlenip gerekli yerlerde alıntılar yapılarak okuyucuya aktarmak hedeflenmiştir. Araştırmada sorulan sorular için alt başlıklar ve tablolar oluşturulmuş ve buna göre sonuçlar çıkarılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemini “Katılımcılar kışı geçirdikleri mekânı nasıl tanımlamaktadır?” sorusu oluşturmaktadır. Birinci alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Sarıkeçili Yörüklerinin kışı geçirdiği mekânın özelliklerine yönelik görüşler

Görüşler	f
Kışın ılıman olması	3
Ormanlık alan	3
Bakı	3
Geniş alan	2
Yola yakın olması	2
Makilik-fundalık alan	1
Yola uzak olması	1

Tablo 6’da kışı geçirilen mekânın özelliklerinden bahsedilmektedir. 7 tema öne çıkmaktadır. Buna göre katılımcıların kışı geçirdikleri mekânı tanımlanırken en fazla kışın ılıman olması, ormanlık alan olması ve güneş ışığından bol faydalanılan alan olması şeklinde temalar yer almaktadır. Katılımcıların ifadeler aşağıdaki gibidir:

K1: Denize çok yakın görüldüğü gibi. Diğer çadırlara uzak. Çam ağaçlarının arasında kalan bir yer. Bizim için kışı ılık geçen bir yer olması lazım.

K2: Bol güneş alan, geniş bir yer.

K3: Öncelikle burası kışı geçirmek için sahil bir bölge. Denize çok yakın ormanlık bir alan.

K4: Anayola uzak, geniş, güneş ışığını bol alan yer.

K5: Yolun kenarında düzlük, karayolu çalışması sırasında doldurulan düz bir alan burası. Denizin hemen karşısında, dağın da dibinde

K6: Kışı geçirdiğimiz yer güzel bir yer. Merkeze yakın. Traktörle 15 dakikada ulaşıyorum. Anayola da yakın. Fundalık bir alan. Çamlık bir alan değil.

K7: Kışın kaldığımız yer çam ormanının içi. Güney taraf olduğu için de güneş ışığını bol alıyor.

Katılımcılar kaldıkları kışlakları tanımlarken sıklıkla denize yakınlıktan söz etmektedir. Bu ifade kışları ılıman geçen bir yer ifadesiyle de eş değerdir. Buna ek olarak çamlık bir alan diye tanımlayan görüş sayısının da fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca güneş ışığından bolca yararlanan alan tarifine de rastlanmaktadır. Ana yol ya da tali yola yakınlık veya uzaklık da bir tanımlama örneğidir. Kızılçam ağaçlarının ortasında kalan ormanlık bir alan diyenler kadar olmasa da fundalık alandan bahsedilen görüş de bulunmaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemini “Katılımcıların kış yurdunu seçerken nelere dikkat etmektedirler?” sorusu oluşturmaktadır. İkinci alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla oluşturulan temalar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Sarıkeçili Yörüklerinin kış yurdu seçiminde dikkat ettiği hususlara yönelik görüşler

Görüşler	f
Sıcaklık elemanları	4
Alan genişliği	3
Otlak fazlalığı	2
Ekili-dikili arazilerden uzak olması	1
Köylülerle sıkıntı yaşamamak	1
Zorunluluk	1

Tablo 7 incelendiğinde kış yurdu seçiminde üç tema öne çıkmaktadır. Buna göre; kış yurdu seçiminde dikkat edilen en önemli husus sıcaklık elemanlarıdır. Bunu alanın geniş olması ve otlak fazlalığı görüşü takip etmektedir. Katılımcıların ifadeleri aşağıdaki gibidir:

K1: Zaten biz seçmiyoruz aslında. Ormancılar nereyi gösterirse orada kalıyoruz ama burasının da yola yakın olması ve yakınlarda başka çadır olmaması daha cazip geldi. Ayrıca hayvanların otlatılacağı yer biraz daha fazla.

K2: Sıcak yer burası. Mesela Gökbelen Köyü (45 km uzaklıkta) bizim için soğuk olur. Dolayısıyla sıkıntı olur. Biz olabildiğince sahile yerleşmek istedik.

K3: Kışın sıcak olmasına, alanın geniş olmasına dikkat ederiz ama aslında çocukluğumuzda beri bu bölgeyi benimsemişliğimiz var. Yıllardan beri burada kalınca kendimizi bu köylü gibi hissediyoruz.

K4: Ormanların geniş yerinde, dikilen arazilerin olmadığı sahile yakın kesimler olması bizim için iyi olur.

K5: Kışın sıcak olmasına, çevresinde hayvanların otlaması için ormana yakın bir alan olmasına ve geniş yer olmasına dikkat ederiz. Onun dışında normal yol veya tali yolun da bulunması gerekir.

K6: Rüzgârdan daha az etkilenen bir yer olması, kışın sıcak olması bizim için önemli.

K7: Biz önceden Mersin'in üst tarafındaki köylerde kalıyorduk. Ama oralarda yapamadık. Oranın yerlileri kalmamızı istemiyor. Çünkü kendi hayvanları faydalansın istiyor otlaklardan. Biz de o yüzden buranın daha rahat olacağını düşündüğümüzden geldik.

Sarıkeçili Yörüklerinin kış yurdunu seçerken dikkat ettiği hususları katılımcıların görüşlerine göre değerlendirdiğimizde; kışları ılıman geçen yerlere öncelik verildiği görülmektedir. Görüşme yapılan katılımcıların çoğunun çadırı sahile çok yakın bir noktada olması da bu hususu desteklemektedir. Bunun haricinde bir kısım katılımcılar için bir diğer öncelik alanı otlakların bol olduğu yerlere yakın olmaktır. Bazı katılımcılar kaldıkları kışlağı seçmediklerini, nerede kalmaları gerektiğini ormancıların kendilerine gösterdiğini belirtirken bazıları ise ekili-dikili arazilerden uzak bir alanı tercih etmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemini “Katılımcıların kış hazırlıkları nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Üçüncü alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sarıkeçili Yörüklerinin kış hazırlıklarına yönelik görüşleri

Görüşler	f
Kışlık erzak yapımı	5
Hayvanların bakımı	5
Hayvanların yem ve saman temini	3
Kışlık yiyecek temini	2
Kışlık yakacak odun temini	1

Tablo 8’de Sarıkeçili Yörüklerinin kış hazırlıklarının neler olduğu hakkında görüşleri içeren 5 tema bulunmaktadır. Buna göre; en fazla kışlık erzak yapımı öne çıkmaktadır. Hayvanların bakımı, hayvanların yem ve saman temini ifadesi önemli bir paya sahiptir. Katılımcılara ait ifadeler aşağıdaki gibidir:

K1: Önceleri benim çocukluğumda 3-5 oba bir araya gelip tören düzenleniyordu. Ama şimdi olmuyor. Pandemiden önce yine bir kaç kere yapıldı ama o da fazla yürümedi.

K2: Yayladan kışlağa günlük ineriz. 10’ar km civarı ilerleriz davarları götürürüz havanın derecesine göre. Hava soğudukça bu şekilde sahile geliriz. Göçerken kara çadır kullanırız. Ama kışlakta branda kullanırız. Kara çadırın dokuması yapılmadığı için artık zarar görmesin diye onun yerine manar denilen brandalarda kalırız.

K3: Yazın hayvanların kılları kesilir. Haşerilerine, bitlerine bakılır. Göç etmeye yakın zamanlarda iç parazitlerine bakım yapılır. Hap, ilaç gibi bir takım işlemler vardır. Kendimiz için ise hayvanlardan elde ettiğimiz yağ ve peynirleri depolarız. Tulum peyniri, tereyağı yaparız.

K4: Hayvanlar kırkılır, kış için ekmek yapılır. Yemek için tereyağı ve peynir yapılır.

K5: Göç zamanımız yaklaştığında yaylada kadınlar bir araya gelip ekmek atarlar. Peyniri deriye basarlar. Kimileri de kışın yemek için soğuk hava depolarında kalması için gönderir. Hayvanlara bakılır. Yünleri kırkılır. Onlarla ilgilenilir. Köylülerden kışlık buğday alınır.

K6: Hayvanlar için yem hazırlığı yapıyoruz. Kendimiz için de odun hazırlığı yapıyoruz. Burada en büyük sorun odun. Yazın odunu hazırladığında kışı rahat geçirirsin. Yiyecek olarak konserve yaparız. Peynir, tereyağı da yaparız.

K7: Hayvan için saman, fındık balyası, arpa, küspe alıyoruz. Kendimiz için de gerekli erzakları yapıyoruz. Alışveriş için çarşıya gidiliyor. 1 aylık erzak alınıyor. Bulgur kaynatıyoruz. Buğdayımızı kendimiz ekip kendimiz kaldırıyoruz. Ununu öğütüyoruz. Peyniri tulumlara basıyoruz. Tereyağını yazdan yapıyoruz. Salçamızı yapıyoruz.

Katılımcılar kış hazırlıklarının ne olduğunu açıklarken ilk söyledikleri keçilerin kollarının kırkımı, ilaçları gibi bakım işler olmuştur ancak en çok dile getirdikleri eylem peynir, tereyağı, ekmek, salça gibi kışlık erzak yapımıdır. Hayvanların kışın yiyecek oldukları yem ve samanı da hazırlık olarak aldıklarını eklemişlerdir. Katılımcılara ait kışın erzak alışverişi yapıp, buğday aldıklarını söylenen iki ifade yer almakta iken, bir ifade de yakacak gereksinimi karşılamak için odun hazırlığında bulunulduğudur.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemini “Katılımcıları kış hazırlıklarında ekonomik olarak en çok ne zorlamaktadır?” sorusu oluşturmaktadır. Dördüncü alt probleme ait verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Sankeçili Yörüklerini kış hazırlıklarında ekonomik olarak zorlayan nedenlere yönelik görüşler

Görüşler	f
Yem ve saman fiyatlarının artışı	6
Dengesiz fiyat ortamı	3
Et fiyatlarının ucuz olması	3
İlaç fiyatlarının artışı	1
Mazot fiyatlarının artışı	1
Zorlayan bir sebep yok	1

Tablo 9 kış hazırlıklarında katılımcıları ekonomik olarak zorlayan nedenlere cevap niteliğinde oluşturulmuştur. Buna göre; en fazla yem ve saman fiyatlarının artışı öne çıkmaktadır. Bunu dengesiz fiyat ortamı ve et fiyatlarının ucuzluğu takip etmektedir. Katılımcılara ait ifadeler aşağıdaki gibidir:

K1: Yem ve saman fiyatları bizi çok zorluyor.

K2: Ekonomik olarak öyle çok zorlayan bir durum yok.

K3: Dengesiz bir fiyat ortamı var. Bugün üreticide et hesabına baktığında hayvan fiyatı ucuz. Yem fiyatları ise bunun yanı sıra aşırı yüksek. Yani satılanla yapılan masrafın dengesi arasında çok fark var.

K4: Hayat çok pahalandı. Hayvanların yemini almak dahi zorlaştı. Et para yapmıyor. Yem ucuzlasa et pahalansa daha iyi olur.

K5: Yem pahalı. Et ucuz. Et pahalansa bu sefer alan olmayacak elimizde kalacak. Yem ve saman fiyatları biraz düşse belki bizim için iyi olacak.

K6: Ekonomik olarak en fazla bu yıllarda yem fiyatları zorluyor.

K7: Bu sene yem fiyatları zorladı. İlaç zorladı. Mazot zorluyor.

Tablo 9 ve katılımcıların görüşleri incelendiğinde Sarıkeçili Yörüklerinin kış hazırlıklarında ekonomik olarak mazot fiyatları artışının zorladığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda hayvanların bakımı için gerekli olan ilaç fiyatları ve beslenmesi için gerekli olan yem ve saman fiyatlarının son zamanlardaki artışının zorladığını da eklemişlerdir. Bunun haricinde dengesiz bir fiyat ortamından bahseden katılımcılar da vardır. Yani et fiyatlarının yem ve saman fiyatlarına paralel olarak artmadığını düşünmektedirler.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemini “Kışın sürünün meraya çıkarılmasıyla ilgili katılımcıların ne gibi zorlukları olmaktadır?” sorusu oluşturmaktadır. Beşinci alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında sürünün meraya çıkarılması ile ilgili zorluklara yönelik görüşler

Görüşler	f
Keçilerin yavrulama zamanı olması	3
Hava durumunun elverişsizliği	3
Ekili-dikili alana girme endişesi	1
Zorluk yaşamayanlar	1

Tablo 10’da kışın sürünün meraya çıkarılması ile ilgili ne gibi zorluklar olduğu bahsedilmiştir. Buna göre en fazla yaşanan zorluğu keçilerin yavrulama zamanına denk gelmesi ve havanın yağmurlu veya rüzgârlı olması oluşturmaktadır. Katılımcıların ifadeleri aşağıdaki gibidir:

K1: *Kışın yavrulama zamanı zor oluyor. Kimi hayvanların doğumu ve yavruların beslenmesi aynı zamanda diğerlerini de otlamaya çıkarma bizi çok zorluyor. Hiç boş zamanımız olmuyor.*

K2: *Yağmurlu olduğunda biraz zorlanırsınız.*

K3: *Bir yavrulama zamanı bir de kötü hava şartlarından zorlanırsınız.*

K4: *Yağmurlu havada ya da poyrazın çok estiği zamanlarda zorlanırsınız.*

K5: *Yavrularken sorun oluyor. Oğlak annesini bulamıyor. Onlarla uğraşması tek tek yoruyor insanı.*

K6: *Pek bir zorluk yaşamıyorum. Belli bir zamanda meraya götürüyorum. Belli bir zaman geri geliyor. Yavrular yem istiyor. Ondan sonra meraya çıkarıyorum. İkine doğru geri dönüyorum.*

K7: *Kışın meraya çıkarırken rahat olamıyoruz. Hayvanları güderken bağa bahçeye gitme endişesi oluyor.*

Katılımcıların görüşlerinden yola çıkarak kışın sürünün meraya çıkarılmasıyla ilgili en çok zorlanılan durum keçilerin yavrulama zamanıdır. Çünkü keçilerin doğumunu sağlamak, yeni doğan oğlaklarla tek tek ilgilenip beslenmesine yardımcı olmak, sürünün meraya çıkarılmasından ziyade daha meşakkatli bir iştir. Yavrulama zamanının hem kış aylarında olması hem de hava durumunun yağışlı veya rüzgârlı seyretmesi Yörükleri zorlayan bir diğer önemli nedendir. Tüm bu olumsuz nedenler haricinde sürünün otlatma esnasında ekili- dikili alana girme endişesi de bulunmaktadır.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemini “Katılımcıların kış aylarında bir günü nasıl geçmektedir?” sorusu oluşturmaktadır. Altıncı alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Sarıkeçililerin kış aylarında günlük faaliyetlerine yönelik görüşler

<i>Görüşler</i>	<i>f</i>
Keçileri otlatma	7
Kahvaltı yapma	5
Yeni doğan yavrularla ilgilenme	5
Günlük ev işleri	4
Keçilere yem ve saman verme	3

Tablo 11’de Sarıkeçililerin bir gününün nasıl geçtiği hakkında görüşler incelendiğinde 5 tema öne çıkmaktadır. Bu temalardan en fazla keçileri otlatma üzerine yoğunlaşıldığı gözlenmektedir. Bunu kahvaltı yapma ve yeni doğan yavru ile ilgilenme takip etmektedir. Katılımcılara ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

K1: İlk işimiz sürüyü kontrol etmektedir. Daha sonra oğlakları annelerinden ayırıp keçileri otlatmaya çıkarırız. Sürünün dinlenmesi amaçlı da öğlen geri döneriz. Oğlakların bazıları ememez. Kimimiz de oğlakların beslenmesine yardım ederiz. Sonra tekrar hayvanlar yayıltılır. Akşam olmadan geri döneriz.

K2: Gördüğümüz gibi kışın bir günümüz böyle geçiyor bizim. Eşim yemek çocuklarla ilgilenir, annem çul dokur. Biz hayvanları güderiz. Yani farklı bir durum yok.

K3: Sabah çok erken saatlerde uyanır kahvaltımızı yaparız. Daha sonra yeni doğan yavruların beslenmesine yardım edip diğer keçilerin yayılmasını sağlarız. Hava kararmadan önceden hayvanları geri getiririz. Hepimizde iş bölümü vardır.

K4: Ateşte bazlamaları pişiririz. Keçi peyniri ile kahvaltımızı yaparız. Kahvaltıdan sonra keçileri kontrol ederiz. Yeni doğan oğlakları besler sonrasında da keçileri otlatırız. Kadınlar da çadırdaki işlerle ilgilenir. Güneş batınca da keçilere bir araya getirir çitlerle çevrili alanlara katarız.

K5: Havanın ağarmasıyla kahvaltımızı ederiz. Davarları ormana doğru süreriz. Yayırlılar. Başlarında bekleriz. Öğleye doğru saat 11 -12 gibi geri döneriz. Öğle yemeğinden sonra tekrar hayvanları götürürüz. Hava kararmadan da döneriz.

Yemlerini verir sularını içtikten sonra ağıla katarız. Sonra da artık biz çadırımıza geçip dinleniriz. Annemde yemek hazırlar. Ekmek atar. O da yine yardımcı bize, keçilerle de ilgilenir.

K6: *Sabah kalkıyoruz. Kahvaltı yapıyoruz. Hayvanlar yem istiyor, yem veriyoruz. Sonra meraya götürüyoruz. Yavruları yuvasına katıyoruz. Meradan geri döndüğünde de tekrardan yem isteği oluyor, veriyoruz. Daha sonra ağıla katıyoruz. Böyle geçiyor günümüz.*

K7: *Sabah erkenden kalkıyoruz. Hayvanlara yemini veriyoruz. Kahvaltımızı yapıyoruz. Daha sonra hayvanları otlatmaya çıkarıyoruz. Yeni doğan oğlaklara bakıyoruz. Onlara yem veriyoruz. Ev işleri de oluyor. Bulaşık yıkama, yemek yapma falan. Boşluklarda da bunları yapıyoruz.*

Katılımcıların görüşlerine yönelik Sarıkeçili Yörüklerinin kışları geçirmiş oldukları bir günün özetine göre; Yörükler kahvaltılarını yaparak güne başlarlar. Devamında sürüyü meraya otlatmaya çıkarırlar. Daha sonra geri getirilen sürüye takviye olarak yem ve saman verirler ve ağıla katarlar. Bunlar haricinde gün içinde yeni doğan yavrularla da ilgilenildiği görüşüne yer verilmiştir. Tüm bunlar bittikten sonra günün sonunda yemeklerini yediklerini ve dinlendiklerini de söylemişlerdir. Bazı katılımcılar kendilerinin veya diğer aile fertlerinin yapmış olduğu günlük ev işleri olan yemek, bulaşık yıkama ve temizlik gibi işleri de eklemeyi unutmamışlardır.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemini “Katılımcılar kışın ormancılarla ilgili ne gibi sorun yaşamaktadırlar?” sorusu oluşturmaktadır. Yedinci alt probleme ilişkin verilere ait temalar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında ormancılarla ilgili yaşadığı sorunlara yönelik görüşler

<i>Görüşler</i>	<i>f</i>			<i>f</i>
Önceleri sorun yaşayanlar	5	Nedenleri	Keçilerin ormana zararı	2
			Otlatma sıkıntısı	1
Sorun yaşamayanlar	2			

Tablo 12 incelendiğinde Sarıkeçili Yörüklerinin kışın ormancılarla yaşadığı sorunlara değinildiği görülmektedir. Buna göre; su an sorun yaşanmadığı ancak

önceleri yaşandığı ifadesi öne çıkmaktadır. Önceleri yaşanan sorunların başlıca nedenini ise keçilerin ormana zararı ve otlatma sıkıntısı oluşturmaktadır. Katılımcıların ifadeleri aşağıda verilmiştir:

K1: Önceleri çok sorun oluyordu. Şimdi kıl keçisinin ormana faydalı olduğunu düşündükleri için o sıkıntıyı aştık. Mesela 2008 yılında Gülnar'da meydana gelen yangını örnek vereyim size. Büyük bir alan yanmış sadece yörüğün kışlak çevresi kalmış. Araştırma sonucunda hayvanların o çevrede gidip gelirken yolda bulunan otları yemesi pürü, otu ezmesi yangının oraya sıçramasını engellemiş. Bu gibi olaylar keçilerin ormana zararı değil de yararı olduğunu göstermiş aslında.

K2: Yeni kanun çıkardılar. 2012 itibariyle çok sıkıntı yaşamaz olduk.

K3: Şu an yok ama 2012 ye kadar çok sorunlarımız oldu. O zamanlar kıl keçisinin ormanda otlatılması yasaktı. Her gelen memur ceza yazıyordu. En son 2012 yılında izinli otlatma yasası çıkartıldı. O yasa çıktıktan sonra işletme şefliklerinin göstermiş oldukları bölgelerde rahatlıkla otlatabiliyoruz. Herhangi bir sorunumuz olmuyor.

K4: Yaşamıyoruz.

K5: Eskiden çok yaşıanıyordu. Keçilerden dolayı, onların ormana zarar verdiği düşünülüyormuş. Ama şuan bir sorun yok.

K6: Ormanlılarla ilgili önceden sorun yaşadık. Şimdi hiç yaşamıyoruz. Uzun zamandır görmüyoruz desek yeridir.

K7: Öyle bir sorunumuz olmadı.

Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında ormancılarla sorun yaşayıp yaşamadıkları, yaşıyorlarsa da hangi sebeplerin sorun teşkil ettiği önemli bir husustur. Bu konuyu aydınlatmak için katılımcılara böyle bir soru yöneltilmiştir ve bunun sonucunda önceleri sorunların sıklıkla yaşandığı ama artık öyle bir sorunun ortada olmadığı cevapları alınmıştır. Bunun haricinde sorun yaşamadıklarını da söyleyen katılımcılarda olmuştur.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemini “Katılımcılar kış aylarını geçirdikleri mekânlarda tarımsal alanlar ve ormanlık alanlarla ilgili ne gibi sorun

yaşamaktadırlar?” sorusu oluşturmaktadır. Sekizinci alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13: Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında tarımsal ve ormanlık alanlarla ilgili sorun yaşayıp yaşamadıklarına yönelik görüşler

<i>Görüşler</i>	<i>f</i>			<i>F</i>
Evet	2	Neler?	Tarım alanları	2
			Ormanda yeni dikim alanları	1
			Ormancı	1
Hayır	5			

Tablo 13’de katılımcıların kış aylarında tarımsal alan ve ormanlık alanlarla ilgili sorun yaşadıkları veya yaşamadıkları gösterilmektedir. Evet ifadesini tarım alanları, ormanda yeni dikim alanları ve ormancılar oluşturmaktadır. Ancak en fazla hayır öne çıkmaktadır. Katılımcılara ait ifadeler aşağıdaki gibidir:

K1: *Buralarda tarım alanı çok olmuyor. Dikilen az ağaç var onlarda tel örgüyle çevrili. Biz de dikkatli davranıyoruz. Pek sorun çıkmıyor.*

K2: *Ormanlık alanlarda artık çok sorun yaşamaz olduk. Tarım alanlarına da hayvanların gitmesine müsaade etmiyoruz.*

K3: *Tarım alanlarının olduğu bazen ufak tefek sorunlar oluyor. Biz dikkatli oluyoruz ama beklenmeyen bir olay olduğunda da bu da tarla sahibinin inisiyatifine kalmış bir durum.*

K4: *Ekilen alanlar biraz daha aşağıda kalıyor. Biz hayvanların yememesi için başında duruyoruz. Kimsenin bağına bahçesine girdirmemeye çalışıyoruz.*

K5: *Bizim olduğumuz yer yeni olduğu için şimdilik bir sorunla karşılaşmadık. Zaten yakın çevrede de tarımsal alanlar bulunmamakta. Tek sorun yola yakın olunca acaba yola giderler mi düşüncesi. Ama şuan ona da dikkatli davranıyoruz.*

K6: *Tarım alanları ve ormanlık alanlarla ilgili bir sorunumuz yok. Ormanlarla zaten hiçbir sorunumuz olmuyor. Tarım alanlarının da etrafı çevrili. Çevrili olmayan yerlere de biz dikkat edip göndermemeye çalışıyoruz. O yüzden sorun yaşamıyoruz.*

K7: *Tarım alanlarına girdiğinde şuan pek bir sorun yok da bahar aylarında yeni çıkan dalları bahçeye girip yedikleri zaman oluyor. Biz de karşılığında parasını*

veriyoruz. Ormanlık alanlarda eğer yeni dikim alanıysa sorun oluyor. O zaman da sıkıntı yaşıyoruz. Bizim daha önce hayvanlarımız girmedi de girerse ormancılar bir şey derler tabi. Mesela burdan göç edip 10 15 gün kalacağımız yerde sağımızda ve solumuzda dikim arazileri var. Elimizden geldiği kadar dikkatli davranıyoruz.

Katılımcıların görüşlerine yönelik Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarında tarımsal ve ormanlık alanlarla ilgili sorun yaşayıp yaşamadıklarına baktığımızda 5 katılımcı sorun yaşamadıklarını belirtmiştir. Bu 5 katılımcı dikkatli davrandıklarını, ekili-dikili alana göndermemeye çalıştıklarını bunun sonucunda herhangi bir sorun çıkmadığını söylemişlerdir. Sorun yaşadıklarını dile getiren 2 katılımcı mevcuttur. Tarım alanına giren ve ormanlık alanda yeni dikim bölgesine giren hayvanlardan dolayı ufak sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemini “Katılımcıların çocuklarının eğitiminde karşılaştığı zorluklar nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Dokuzuncu alt probleme ilişkin verilerin kodlanmasıyla elde edilen temalar Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14: Çocukların eğitiminde yaşanan zorluklara yönelik görüşler

Görüşler	f
Servis imkanından faydalanamama	4
Sorun yaşamayanlar	2
Göç zamanlarından dolayı derslerden geri kalma	1
Uzaktan eğitime ulaşama sorunu	1
Okula giden çocuğun olmaması	1

Tablo 14’ü incelediğimizde Sarıkeçili okula giden çocukların eğitimde yaşadığı sorunlara yönelik görüşler 5 tema şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Buna göre en fazla yaşanan zorluk servis imkânından faydalanamamadır. Katılımcılara ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

K1: 1 çocuk okula gidiyor. Servis geliyor buraya kadar. Çok zorluk yaşamıyoruz. Devletimizde okula giden Yörük ailelerinin çocuklarına yurt imkanı sağlıyor son zamanlarda.

K2: Okula giden çocuğumuz yok, küçük yaştalar.

K3: 1 tane okula giden çocuğum var. 8. Sınıf şu anda. Geçen yıllarda kilometre şartı tutmadığından dolayı servis imkânından faydalanamadı, yürüyerek gitti. Bu sene de pandemi nedeniyle zaten okula gidilmedi. Televizyonda EBA TV'den takip etmeye çalıştı dersleri ama o da pek verimli olmadı.

K4: Torunlar Yeşilovacık İlköğretim Okulu'na gitmektedir ancak servis bulunduğumuz yere gelmiyor o yüzden yürüyerek gidiyorlar. Yoldan gitseler çok uzak oluyor. O yüzden dağdan kestirme olarak gidiyorlar ama yine de o bile okula uzak.

K5: Okula giden çocuk tek ben vardım. Şuan mezunum, üniversite sınavlarına hazırlanıyorum. Önceden de sürekli göç ediyor olmamızdan dolayı konulardan geri kalıyordum. Ulaşım da çok sıkıntılar oluyordu. Servis sonradan gelmeye başladı.

K6: Şu an kızım üniversiteye gidiyor. 6. Sınıfta okuyan bir oğlum var. Okul zaten yakın. O yüzden sorun olmuyor.

K7: 1 çocuk okula gidiyor. 17 yaşında. Motosikletle gidiyor. Önceleri annemgilde kalıyordu çocuklar. Okul ora yakın olduğu için. Hafta içi oradalar, hafta sonu buraya geliyorlardı.

Sarıkçıli Yörük çocuklarının eğitiminde karşılaştığı zorlukların başında katılımcıların verdiği cevaplara göre servise öncesinde veya günümüzde ulaşamama sorunu bulunmaktadır. Bu çocuklar genelde okula yakın olan bir tanıdıklarının evinde kalarak veya yürüyerek gidip gelerek eğitim hayatlarına devam etmişlerdir. Ayrıca 2020 yılında ortaya çıkan Kovid-19 salgınından ötürü eğitim ve öğretime uzaktan devam etme kararı alınması sonrasında 1 katılımcı da uzaktan eğitimde çocuğunun sadece Tv'den yararlandığını, bunun da yetersiz olduğunu eklemiştir. Bir de göç zamanlarının eğitim öğretimin devam ettiği sürece denk gelmesi çocukların derslerden geri kalmasına sebep olmuştur. Katılımcının biri servisin geldiğini bu yüzden sorun yaşamadıklarını, diğer katılımcı da okula yakın olduklarını eklemiştir. 1 katılımcı çocuklarının küçük yaşlarda olduğunu bu yüzden okula giden çocuklarının olmadığını belirtmiştir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmancının onuncu alt problemini “Katılımcılara göre yaz ile kış şartları arasında ne gibi farklar bulunmaktadır?” sorusu oluşturmaktadır. Onuncu alt probleme ilişkin verilere ait temalar Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15: Yaz ile kış şartları arasındaki farklara yönelik görüşler

Görüşler	f
Yavrulama zamanından dolayı kış zor	4
Alan rahatlığı bakımından kış zor	2
Hava şartlarından dolayı kış zor	1
Oğlak sayısından dolayı yaz zor	1
Sürü sayısının artmasından dolayı yaz zor	1
Hayvan sağımının zor olmasından dolayı yaz zor	1
Belirtmeyen	1

Tablo 15 incelendiğinde yaz ile kış şartları arasındaki farka yönelik ifade edilen görüşlere göre en fazla yavrulama zamanından dolayı kış şartları zor ifadesi yer almaktadır. Bu ifadeyi alan rahatlığı bakımından kış zor görüşü takip etmektedir. Katılımcıların ifadeleri aşağıda verilmiştir:

K1: Hayvancılığın her şartı zordur. 24 saati zordur yani. Ama en zor şartı üretim yani yavrulama zamanıdır. O da Ocak-Mart arasındır. 300-500 tane davar aynı anda yavruluyor o da kolay olmuyor. Kimisi emdirelecek, kimisine bakılacak. Hele bir de yağışlı ve soğuk havaya denk gelirse ki bu da muhtemelen denk gelir.

K2: Kış şartı daha zordur. Çünkü kışın sürünün yavrulama zamanı bizi oldukça zorlar. Kimisi dağılır ormanda yavrulama sırasında çok sıkıntı olur. Dağda kalsa yavruları tilki yer. Kimisi yavrusuna bakmaz.

K3: Hayvancılıkta pek bir fark olmaz. Aynı iş yapılır. Sadece iklim değişikliği olur. Kışın hayvan yavru yapıncaya kadar biraz daha rahat olursun. Tek sürü hayvan olur. Tek çoban güder. Ama yazın biraz daha ağır olur iş. Oğlak sürüsü olur çünkü. Bunun yanında sağımı da olur. Peynirle uğraşırsın, yoğurt yaparsın.

Yavrulama ocak ayında başlar, şubat, mart aylarında biter. Bazen dağda 3-5 tane hayvan birden yavrular. O yavruları tek tek dağdan getirirsin.

K4: Yazın yaylada yaşamak biraz daha kolay. Çünkü hayvanları otlamaya bırakıyorsun. Kendiliğine yayılıyor. Ama kışın hem çocuklar var hem keçilerin yavrulama zamanı bu bizi zorluyor.

K5: Kışın bizim için daha zor oluyor. Bir sürü davar var. Bunların 5 10 tanesinin aynı günlerde yavruladığını düşünün bu bizi çok zorlar. Kimisini doğurttur, kimisini emmesi için analarının yanına götür, kimisini yayılması için dağa götür getir. Çok yoruluyoruz o zamanlarda. Ama yazın öyle bir dert yok. Rahatız denebilir.

K6: Yazın sıcak oluyor, kışın soğuk oluyor. Aslında kışın yavrulama zamanı benim için zor olmuyor. Çünkü burada doğumlar aralık ayında başladı. Aralıktan beri ara ara yavruluyorlar. O yüzden zorlamıyor. Geçen seneki kuralıktan dolayı oldu galiba.

K7: Bizim için yazın daha kolay oluyor. Çünkü yazın olduğumuz yerde serbest oluyoruz. Kurt falan olmazsa hayvanları serbestçe sürebiliyoruz. Kışın yavrulama zamanı olduğu için de zor oluyor. Bir de hayvanlarda hastalık oluyor. Mesela şuan ishal var hayvanlarda. Epeyden beri onunla uğraşıyoruz. İlaçlar da pek fayda etmiyor. Ölüm çok oluyor.

Katılımcıların yaz ve kış şartları arasında bir değerlendirme yapılması istenmiş ve buna göre Tablo 15 ve vermiş oldukları cevaba bakıldığında keskin bir ayrım fark edilmiştir. Kimi katılımcılar kışın zor geçtiğini söylemekteyken kim katılımcılar da aynı şartları taşımalarına rağmen yazın zor geçtiğini söylemiştir. Kuşkusuz bu ayrımda hayvan sayıları ve çoban sayıları etkili olmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde bulgulardan elde edilen sonuçlar ve daha öncesinde yapılan araştırmalara göre değerlendirmelerde bulunulup benzerlik ve farklılıkları ortaya konmaya çalışılmıştır.

5.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt probleminde katılımcı Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarını geçirdikleri mekânı nasıl tanımladıklarına değinilmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplara göre kış ayları ılıman geçen, kızılçam ormanlarının arasında kalan ve güneş ışığından bolca faydalanılan yer olarak tanımlayanların sayısı fazladır. Buna ek olarak kış yurdunun geniş olduğunu ve yola yakın olduğunu vurgulayan katılımcılar da mevcuttur. Bu görüşlerden farklı olarak makilik-fundalık alan ve yola uzak diye tanımla da bulunmaktadır. Aslına baktığımızda Sarıkeçili Yörükleri kış aylarının ılıman geçtiği yerleri kendilerine kış yurdu olarak seçerler. Çünkü hayvanların soğuktan etkilenmemesi, otlatılacak alan sıkıntısı yaşamamak ve kendileri de çadırda kalmaları sebebiyle hava sıcaklığının yüksek olduğu yerlerde kalmak onlar için daha doğru olmaktadır. Ancak katılımcıların bazıları bunu dile getirmemiştir.

Büyükşahin (2017), Sarıkeçili Yörüklerinin ılıman bir iklime sahip olmasından dolayı Silifke ve Aydınçık ilçelerinin kıyı kesimlerini tercih ettiğini araştırmalarında belirtmiştir. Dölek (2013) ise Sarıkeçili Yörüklerinin kış aylarını sahile yakın kesimlerde geçirmelerinin nedenini hayvanların otlatılacak yer bulma zorluğu yaşamaması ve yörüklerin soğuklardan etkilenmemesi olarak açıklamaktadır. Bu

ifadeler haricinde Tuztaş (2017) Somut Olmayan Kültürel Miras: Konargöçer Sarıkeçili Yörükleri çalışmasında yörüklerin birçok yerleşim yerinin yukarıdan gözlemlenebilecek şekilde yurt tuttuklarına değinmiştir.

Yapılan çalışmalar ve katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesinde ifadeler birbirine benzemektedir. Çünkü bunlar aynı hayat şartlarına sahip yörük gruplarıdır. Bu yörükler kış aylarının ılıman geçtiği sahil kesimlerini yurt tutmaktadır. Fakat bazı tanımlamalar Yörük ailelerine göre değişkenlik göstermektedir. Örneğin; geniş alan olması, yola uzaklık veya yakınlık, makilik ya da kızılçam ormanlarının içinde bir yer olması her Sarıkeçili için ortak bir yurt tanımlaması olmamaktadır.

5.1.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi ise katılımcıların kış yurdu seçiminde dikkat ettiği hususları içermektedir. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplara göre; kış yurdu seçiminde sıcaklığın yüksek olması ve rüzgara karşı kuytu yer olması, alan genişliği, otlakların fazla olması, ekili-dikili alana uzak olması gibi etmenlere dikkat edilmektedir. Bunlar haricinde köylülerin rahatsız olmadıkları yer seçiminde bulunan yörük ailesinin görüşleri mevcuttur. Yer seçimini ormancıların yaptığını kendilerinin de gösterilen yerde kış aylarını geçirdikleri ifadesi de yer almaktadır.

Önceki çalışmalar da katılımcıların bu görüşlerini desteklemektedir. Konuk (2021) kış yurdu seçiminde etkili olan hususları şu şekilde sıralamaktadır: Hayvanlara yetecek otlakların varlığı, yol üstü, yerleşim yeri ve ekili-dikili alanlara mesafeli olması, o yerde hayvanlar için bulaşıcı hastalık bulunmaması, güvenli ve korunaklı alan olması. Aksoy (2012) kış yurdunun belirlenmesinde ölçütlerden birinin keçiler olduğunu ifade etmektedir. Yani keçi sayısı ve bu keçilerin yabani hayvanlara karşı korunaklı yerde olmasıdır. Bir diğer önemli husus ise su kaynaklarına yakınlıktır. Horzumlu (2014) çalışmasında hayvanlara yetecek otlakların bulunduğu yer olması ve yörük çadırları arasında belli bir mesafe bulunması gibi hususları eklemiştir.

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar ve önceki çalışmaları incelediğimizde ele alınan hususlar birebir aynıdır. Ama burada dikkate değer husus yörüklerin bulundukları alanda yerleşik halka zarar vermek istememe düşüncesidir. Bu yüzden ekili-dikili alanlardan uzak ve köylülere yakın olmamayı tercih etmektedirler.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Katılımcı Sarıkeçili Yörüklerinin kış hazırlıklarını içeren üçüncü alt problemde şu sonuçlar yer almaktadır: Kışlık erzak yapımında bulunma, hayvanların bakımını üstlenme, hayvanların kışlık yem ve saman ihtiyacını temin etme, aynı zamanda kendi yiyecekleri kışlık besinleri tamamlama ve makilik-fundalık alanlarda konaklayan kızılçam ormanından yoksun yerlerde kalan yörükler için kışlık yakacak odun gereksinimi karşılama. Kış hazırlıkları ile ilgili bilgi vermelerini istediğim katılımcıların genelde ilk belirttikleri keçilerin kirkımı, ilaç gereksinimi, yem ve saman ihtiyacı olmuştur. Horzumlu (2014)'nın çalışmasında belirttiği üzere, keçilerin kirkımıyla elde edilen kıllar çuvallara doldurularak kışın kullanılmak üzere kaldırılmaktadır. Temmuz, ağustos aylarında hayvan satımından elde edilen para ile de kışlık hayvanların yemesi için yem alınmaktadır. Büyükşahin (2017) sarıkeçililerle ilgili çalışmasında yörüklerin kışın yemeleri için keçilerden birkaçını kestikleri ve derilerini de su tuluğu, ayran tuluğu, peynir basımı için kullandıklarına yer vermektedir. Bunlar haricinde yeşil fasulye, patlıcan, dolmalık biber ve bamyayı kurutup kışlık besin olarak tüketmektedirler.

Katılımcı Sarıkeçili Yörüklerinin görüşleri önceki yapılan çalışmaları destekler niteliktedir. Sarıkeçili Yörükleri sadece yaşadıkları anı değil kış döneminde yazı, yaz döneminde de kışı düşünmek ve adımlarını da ona göre atmak durumundadır. Hayvanlarını kışa hazırlamak için önce bakımlarını daha sonra yem ve saman ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Kendilerini kışa hazırlamak için ise kışın yiyecek oldukları besinleri kurutur veya depolar, bazı erzak alışverişini de öncesinden yapmaktadırlar.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Araştırmada Sarıkeçili Yörüklerini kış şartlarında ekonomik olarak en çok nelerin zorladığı ortaya konulmak istenmiştir. Ancak katılımcı Sarıkeçili Yörüklerinin vermiş olduğu cevaplar daha çok genel nitelik taşımaktadır. Yem ve saman fiyatlarının artışı Sarıkeçilileri zorlayan ortak bir olumsuzluk olarak görülmüştür. Bunlar haricinde et fiyatlarının yem ve saman fiyatlarının artışıyla paralel bir durum seyretmediği ve bunu da dengesiz bir fiyat ortamı olarak niteleyen katılımcılar da bulunmaktadır. Hayvanların hastalandığı süreçte ilaç kullanmak durumunda kalan yörükler ilaç fiyatlarının olumsuzluğunu da dile getirmişlerdir. Göç sırasında,

hayvanların satımı için pazara gidip gelirken veya günlük hayatlarında traktör kullandıkları için mazot fiyatlarını da eklemişlerdir. Önceki çalışmalarda belirtilen ekonomik zorlukların başında da katılımcıların görüşlerine ek olarak kira fiyatlarından bahsedilmektedir. Büyükaşahin (2017) Sarıkeçili Yörüklerinin yaz ve kış aylarında muhtarlıklara ödediği kira fiyatlarının ağır bir ekonomik yük olduğunu çalışmasında belirtmektedir. Bazin (1989) otlak alanların açılıp işletilmesi sonucu otlak varlığının azalmasıyla hayvanların yem ve saman tüketme ihtiyaçlarının artması buna ilaveten muhtarlıklara ödenen kira ücretlerinin de sürekli yükselmesi Sarıkeçilileri oldukça zorladığını belirtmektedir.

Konargöçer hayat sürdüren, yaşamını çadırlarda geçiren Sarıkeçili Yörükleri ekonomik fiyat artışlarından diğer insanlarla birlikte etkilenmektedir. Mazot fiyatları, hayvanların bakımı için gerekli olan ilaç gibi masrafların haricinde yem fiyatlarının artışının hayvan satımından elde edilen geliri desteklemediği görüşünde bulunan yörükler de bulunmaktadır. Kısacası Yörüklerin kış döneminde ekonomik olarak zorlayan nedenler aynı zamanda yaz döneminde de zorlayan ortak sorunlardandır.

5.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Kışın sürünün meraya çıkarılmasıyla ilgili birtakım zorluklar yaşanmaktadır. Bunlardan birisi de yavrulama zamanının kış dönemine denk gelmesidir. Yavru alma işi oldukça meşakkatli bir süreçtir. Çünkü fazla hayvana sahip olan Yörükler aralık ayı itibarıyla kış boyunca yavru almaya devam etmektedir. Bu dönemde her gün otlatılmaya çıkarılan keçiler haricinde bir de özel bakım isteyen oğlaklarla ilgilenilmektedir. Keçilerin birçoğunun doğumunu gözleyebilen ve yardımcı olan Sarıkeçililer aynı zamanda bazı keçilerin doğumunu kaçırmaktadır. Bu durumda yavru arama işi de ortaya çıkmaktadır. Oğlakların keçileri emmesine yardım edilmektedir. Dolayısıyla bu tür işler sürünün meraya çıkarılmasını engellemektedir. Günlük hava durumu da meraya çıkma işini zorlaştırmaktadır. Yağmurlu hava hem sürüyü hem de sürünün başındaki yörüğü olumsuz etkilemektedir. Rüzgârlı havalar da bu duruma örnek gösterilebilir. Sürünün meraya otlaması için çıkarıldığında Yörüklerdeki bir diğer endişe ise ekili-dikili arazilere girme ihtimalinin bulunmasıdır.

Büyükaşahin (2017) çalışmasında kış döneminde Yörüklerin hava muhalefeti sebebiyle hayvanları otlatmaya daha zor şartlarda çıkardıklarını ve bu durumu da

ilave yem vererek telafi etmeye çalıştıklarını belirtmektedir. Eröz (1991) Yörükler isimli kitabında erken kuzulamanın otlak sıkıntısı olan yerlerde sıkıntılı bir durum oluşturacağını ancak otlatma sıkıntısının olmadığı yerde böyle bir sıkıntının olmayacağını söylemektedir.

Keçilerin yavrusu, hava şartlarının elverişsizliği, ekili-dikili arazilere girme endişesi ve bunlar haricinde otlak sıkıntısının olduğu yerlerde erken yavrusu durumu Yörükleri kış ayında hayvanlarını meraya çıkarmak konusunda zorlamaktadır.

5.1.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sarıkeçili Yörüklerinin kış yurdunda bir günlerinin nasıl geçtiği ortaya konulmak istenmiş ve bu kapsamda katılımcı Sarıkeçili Yörüklerine bir günlerinin nasıl geçtiğine dair soru sorulmuştur. Verilen cevaplar onlara göre rutin işlerdir. Gün ağarmadan kahvaltılarını yapıp sonrasında hayvanların yem saman ihtiyacı giderilip meraya çıkarılmaktadır. Merada kontrollü bir şekilde otlatılan bu hayvanların daha sonra geri getirildiklerinde tekrardan yem ve su ihtiyaçları karşılanmaktadır. Akşam yemeklerini yiyip dinlenmeye çekilen Yörüklerin kış aylarında sadece hayvan otlatma değil bunun haricinde oğlak doğumu ve anneleriyle buluşturulup emmesine de yardımcı olunmaktadır. Aynı zamanda kadınlar da günlük ev işleriyle ilgilenmektedir.

Oğuz (2016) Akdeniz'den Toroslar'a Sarıkeçililer kitabında Sarıkeçililerin saat kavramının olmadığı, gün ağarmaya başlayınca evin hanımının aile üyelerini kaldırıp kahvaltının yapıldığını ve anne babanın çadırda kalıp çadır yakınlarındaki işleri yaptığını, hayvanları otlatmaya çocukların gittiğini aktarmaktadır. Öğle sıcağı oluncaya kadar yayıltilan keçiler sıcakların artmasıyla birlikte o saatlerde terkar geri getirilmektedir. Bu arada çoban dinlenmekte ve sonrasında hayvanların sütünü sağmaktadır. Tekrarında yine meraya yayılması için götürölmektedir. Büyöşahin (2017) Sarıkeçili Yörüklerinin kış günlerinden bahsederken sabah keçilerini yemleyerek güne başlandığını ve sonrasında kahvaltı yapıldığını ifade etmektedir. Saat 10.00 civarı oğlakların annelerini emme zamanıdır. Kuzlukta bulunan oğlaklar toplu olarak salınmayıp tek tek dışarı çıkarılmasına yardımcı olunmaktadır. Yalçın (2013) sabah erken saatlerinde kalkan Sarıkeçililerin ayak üstü kahvaltı yapıp keçilerin başına geldiklerini, küçük çocuk ve yaşlılar haricinde bütün aile fertlerinin

hayvanları otlatmaya çıkardıklarını açıklamaktadır. Sabah, öğle ve akşam yemeklerini de basit bir şekilde yediklerini eklemiştir.

Sarıkeçili Yörüklerinin geçim kaynakları ve uğraştıkları işin aynı olması sebebiyle aktarılan geçmiş çalışmalar ve katılımcıların görüşleri birbirine benzemektedir. Elbette ki yapılan işlerin sırası ve yapılma şekli farklı olmaktadır. Bazı Yörük aileleri kahvaltı yaparak güne başlarken bazıları en başta hayvanlarla ilgilenmektedir. Sahadaki gözlemlerime göre hayvanları otlatmaya çıkartan kişi aile büyüklerinden biri olmaktadır. Önceki çalışmalarda bahsedilen açıklamaya göre çocukların otlatmaya çıkardığı ifade edilmektedir.

5.1.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Kış aylarında Sarıkeçili Yörüklerinin ormancılarla herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıkları hususunda katılımcıların görüşleri alınmış ve buna göre çoğu Yörük eskiden sıklıkla sorun yaşandığını ancak günümüzde sorun yaşanmadığını açıklamıştır. Yaşanan sorunların başında da hayvanların ormana zarar verme düşünceleri ve otlatılacak alan sıkıntısı gelmektedir. Ancak 2012 yılından sonra çıkarılan izinli otlatma yasasıyla ormanlara zarar verme ön yargısı da yavaş yavaş yok olmuştur. Büyüksahin (2017) araştırmasında keçilerin dip yangınına önlediğini ve bazı ağaçların hastalanmasının önüne geçtiğini bu yüzden keçinin ormanın dengesi olduğunu ifade eden açıklamalara yer vermiştir. Yalçın (2013) Yörüklerin orman arazilerinin genişletilmesi, denetimlerin sıklaştırılması ve konaklanan yerlerde memurların zabıt tutmalarından tedirgin olduklarını ifade etmiştir.

5.1.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sarıkeçili Yörüklerinin kış yurdunda tarım alanları ve ormanlık alanlarla ilgili yaşadığı sorunlara değinilmek istenmiş ve katılımcılardan alınan cevaplar çoğunlukla ormanlık alanda pek bir sorun yaşamadıkları ancak tarım alanlarında bazı sorunların yaşandığını belirtmişlerdir. Ormanlık alanlardaki yaşanan sorunların eskiye nazaran yaşanmadığını da eklemiştir. Ormanın içinde ekili bazı alanlar bulunmaktadır. Katılımcılar bu alanda oluşan olumsuzluktan dolayı ormancıların kendilerini uyardıklarını eklemektedir. Yörükler hayvanların tarım alanlarına girmeme konusunda dikkatli davranışlar da yine de gözden kaçırdıkları zaman olduğunu söylemektedir. Bu durumda doğabilecek sonuçlar tarla sahibinin inisiyatifine kalmıştır. Yani bazı tarla sahipleri zarar gören ağaçlarına göre ücretini almaktadır.

Büyükaahin (2017) Sarıkeçililer'in hayatta kalabilmek için var olması gereken yerlerin ormanlık alan, çayır ve meralar olduğunu, bu yüzden de davranışları gereği doğal çevrelerini yani ormanlık alanları koruduklarını belirtmektedir. Özdemir (2010) keçilerin makilik alanlara ve yeni çıkan fidanlara zarar verdiğinin söylendiğini ancak zarar verilmiş olsa bile bu ormanların günümüze kadar sürdüğünü, aynı zamanda keçilerin ormanın içindeki makilik alanları seyrelterek yangına sebep olan faktörleri azalttığını belirtmektedir.

Sarıkeçili Yörükleri ormana uyum sağlamaktadır. Geçmişte yanlış politikalardan dolayı keçilere yaftalanmış olan ormanlara zarar veriyor iddiası sebebiyle üzerlerinde baskı oluşturulan bu Yörüklerin günümüzde ormanlara pek bir zarar vermedikleri hem kendi yorumlarınca hem de dışardan bir gözle belli olmaktadır. Çünkü bu ormanlar doğal yaşam alanlarıdır ve doğal yaşam alanlarına zarar vermeleri demek en çok onların etkilenmesi demektir. Ekili arazilere ise daha dikkatli davranıp oluşabilecek olumsuzluğun önüne geçilmektedir. Bir olumsuzluk oluştuğunda da telafi edilmeye çalışılmaktadır.

5.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Eğitim öğretim döneminin büyük bir kısmı kış yurdunda geçmektedir. Sarıkeçili Yörük çocuklarının eğitiminde karşılaştığı sorunlara değinilmek istenmiştir. Bu yüzden katılımcı Sarıkeçili Yörüklerinin okula giden çocuklarının eğitiminde yaşanan sorunlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Buna göre; önceden servis imkanlarının olmadığını, çocukların bu durumda çok zorlandığını, başka evlerde kalmak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Günümüzde ise servis çoğu Yörük yurtlarına kadar ulaşmaktadır. O yüzden ulaşım sıkıntısı giderek azalmıştır. Ulaşım haricindeki bir başka sorun ise göç dönemlerinin eğitim öğretim takvimine uymadığıdır. Bu yüzden çoğu Yörük çocuğu ya tanıdık bazı ailelerin yanında kalmakta ya da derslerinden geri kalarak göçe katılmaktadır. Elbetteki katılımcılar arasında eğitim konusunda herhangi bir sorun olmadığını ifade edenler de bulunmaktadır. Ancak tüm bu sorunlara 2020 yılında ortaya çıkan Kovid-19 salgını sebebiyle çocukların okuldan geri kalması, uzaktan eğitim imkanlarından yeterince faydalanamaması gibi olumsuzluklar da eklenmiştir.

Konuk (2021) Sarıkeçililerde çocukların okula gitmesinin sürekli olarak sorun olduğunu ve çocukların eğitimlerinin aksadığını ifade etmektedir. Bazı ailelerin

çocuklarını okula göndermediğini, bazılarının ise sadece kış döneminde gönderdiğini de eklemiştir. Son zamanlarda zorunlu eğitimden dolayı böyle bir durum söz konusu değildir. İmkansızlıktan dolayı gidemeyen çocuklar da yerleşik olan akrabalarının yanında kalmaktadır. Aksoy (2012) çalışmasında yine aynı sorunlara yer vermiştir. Çocukların ve ailelerin eğitim konusunda zorlandıklarını bu yüzden okula göndermediklerini ancak zorunlu eğitim yasasının çıkmasıyla birlikte başka çareler üretip yerleşik olan akrabalarının yanlarında kalarak bu sorunu çözüme kavuşturmaktadırlar. Bu öğrencilerde diğer öğrencilere göre okula daha geç yazılmasından ve şehre ayak uydurulamamasından dolayı uyum sorunu da ortaya çıkmaktadır. Yalçın (2013) çocuklarının görevinin öncesinde hayvanları merada yayılmak olduğunu sonrasında eğitimin zorunlu hale getirilmesi ve taşınalı sisteme geçilmesi sebebiyle bunun eğitimlerine olumlu bir gelişme olacağını belirtmektedir.

Bu bilgiler ışığında Sarıkeçili Yörük çocuklarının geçmişte eğitim öğretim sıkıntısı yaşadıkları bu yüzden aralarında okuyamayanların olduğu bilinmektedir. Ancak günümüzde eğitimin zorunlu hale getirilmesi ve servis imkanı sağlanması çocukların eğitimine olumlu etki yaratmıştır ama hala taşıma imkanından faydalanamayan öğrencilerin olduğu bilinmektedir. Ayrıca bahar göçünün nisan mayıs aylarında gerçekleşmesi ve eğitimin o tarihlerde devam etmesi olumsuz bir durumdur. Yine aynı şekilde kış yurduna ekim kasım aylarında göç etmeleri de uyum sorununu doğurmaktadır.

5.1.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sarıkeçili Yörüklerinin yaz ile kış şartları arasında yaşam koşullarındaki farklılıkları ortaya koymak amaçlı sorulan soruda verilen cevaplara göre kış şartlarını zor olduğunu belirtenlerin sayısı daha fazladır. Keçilerin yavrulama zamanının kış döneminde olması Yörükleri bu mevsimde oldukça zorlamaktadır. Bu duruma hava şartlarının elverişsizliği de eklenmektedir. Kış mevsiminde doğan oğlakların yazın büyümesi ve sürüdeki hayvaların çoğalmasıyla güdülmesinin zor hale gelmesi de yaz dönemini zorlaştırmaktadır görüşünde bulunanlar da vardır.

Armağan (2018) kış aylarında iklimle alakalı olarak hayvaların otlatılacağı alanların kısıtlı olduğunu ve kışlaklarda daha çok köylerin mülkiyetinde olan yerlerin otlak olarak kullanıldığını belirtmektedir. Kışın bu sebeple daha az çadırla hareket eden bu Yörük grupları güvenlik sorunlarıyla da karşı karşıya gelmektedir. Büyükşehirin

(2017) yaz döneminin kış döneminden daha kolay olduğunu ifade ederken yazın olan içme suyu sorununa da ayrıca parantez açmıştır. Yörüklerin yazın tankerle su getirip ihtiyaçlarını giderdiğini söylemektedir. Ayrıca yaz döneminde güneş enerjisinden fazlaca yararlanıldığı için elektrik sorunu yaşanmadığı ancak kışın elektriksiz günlerin olduğuna da değinmiştir. Yalçın (2013) ise köylülerin yazın hasatını hayvanlara yem olarak yapması, kışlık erzakların hazırlanması gibi işlerden dolayı ve kış mevsiminde hava şartlarının kötü geçmesiyle otlatmaya daha az gidiliği sebebiyle yaz mevsiminin kışa göre daha zorlu geçtiğini çalışmasında bahsetmektedir.

Cevaplar ve açıklamalar kişilere göre farklılık göstermektedir. Kimi Yörük kış mevsiminin zor geçtiğini söylemekteyken kimisi de yaz mevsiminde zorlandığını ifade etmektedir. Kış şartlarının zor olduğunu söyleyenler hayvan sayısı fazla olan Yörük aileleridir. Çünkü bu durumda hayvanların sürekli bir doğumu gerçekleşmektedir. Bu da Yörüklerin günlük hayatını etkilemektedir.

5.2. ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

- Orman işletme müdürlüklerinin Sarıkeçili Yörüklerine konaklayacakları kış yurdunu, çevresindeki otlakların durumuna göre belirlemeleri önerilebilir. Bu sayede hem hayvanların besin kıtlığı hem de ekili dikili alana girme endişesi ortadan kalkabilir.
- Bir önceki öneriye alternatif olarak sayısı her geçen yıl azalmakta olan Sarıkeçili Yörüklerine kalacakları kış yurdunu seçme imkanı tanınabilir.
- Kışın Yörüklerin ormanlık alanlar ile ilgili sorun yaşamalarının önüne geçebilmek için ormanlarda bulunan yeni dikim alanlarının etrafının görevliler tarafından tel örgüye alınması önerilebilir.
- Göç sebebiyle eğitim öğretimden geri kalan Yörük çocuklarına özel telafi dersleri verilerek uyum sorunun önüne geçilebilmesi önerilebilir.

Her okulun yakınlarında az kapasiteli de olsa ücretsiz yurt imkanı sağlanması önerilebilir. Böylece Yörük çocuklarının diğer çocuklar gibi eylül ayında okula başlayıp haziran ayında tatile girmesi sağlanmış olur

KAYNAKÇA

Ak M (2012) 19. Yüzyılda Teke Yöresi Yörüklerinin Sosyo-Ekonomik Durumu. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Antalya.

Aksoy H (2012) Göçebelikten Yerleşikliğe Geçiş Sürecinde Sosyo-Kültürel Bağlamda Sarıkeçili Yörükleri. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara

Albayrak S (2016). Selçuklu Devleti'nin Kuruluşunda Oğuzlar ve Oğuz Beyleri . Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Ordu.

Altungök A (2016) Ön Asya ve Ortadoğu'daki Türkmen Varlığının Tarih Kökenleri. *Uluslararası Tarihte ve Günümüzde Ortadoğu'da Türkmenler (Irak-İran-Suriye)*, Bilecik. Mayıs 08-10.

Arınc K (2014) *Akdeniz ve Karadeniz Bölgeleri (Doğal, Beşeri, İktisadi, Sosyal ve Siyasal Yönleriyle)*. (Biyosfer Araştırmaları Merkezi, Erzurum).

Armağan M (2018) Göçebe topluluklarda iskan ve terk stratejisinin etnoarkeolojik açıdan incelenmesi: Sarıkeçililer örneği. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Edirne

Atalay İ (2010) *Uygulamalı Klimatoloji*. (Atalay Yayınları, İstanbul).

Aydın M (2013) *Beş Nitel Araştırma Yaklaşımı*. J. W. Creswell içinde, Nitel Araştırma Yaklaşımı (M. Aydın, Çev., s. 69-111). (Siyasal Kitabevi, Ankara).

Aydoğmuş A (2018) Değişen Sosyo-Ekonomik Koşullarda Yörükler: (Manavgat Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı, Uşak.

Bazin M (1989) Orta Toros Yörüklerinden Sarıkeçili Aşireti. (H. Kara, Dü.) *Production Pastorale et Société* 20: 323-350.

Bektarım N (2020) Mersin’de Yaşayan Yerleşik ve Konargöçer Yörüklerin Mutfak Kültürü. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı, Mersin.

Bilir A (2014) Roma Dönemi Doğu Akdeniz Ticaretinde Kıyı Kilikya Bölgesi'nin Yeri ve Önemi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Konya.

Büyükşahin F (2017) Kültür ve Çevre Bağlamında Geleneksel Ekolojik Bilginin Korunmasının Önemi: Sarıkeçili Yörükler Örneği. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.

Cihan C (2010) XIX. Yüzyıl Seyyahlarına Göre Hazar Ötesi Türkmenleri . Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Ankara.

Çalışkan Ş S, Kabak T (2019) *Hayvancılık Etrafında Gelişen Silifke Yöresi Dokuma Kültürü* . (Gece Akademi, Ankara).

Çepni S (2018) *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. (Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım, Trabzon).

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2021). <https://www.csb.gov.tr> adresinden 20.09.2021 tarihinde erişilmiştir.

Çınar M (2020) Sarıkeçili Yörüklerinde Dini Hayat. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Erzurum.

Davulcu M (2017) Konar-Göçer Sarıkeçili Yörüklerinde Yeni Bir Barınma Biçimi Olarak Manar. 5. *Uluslararası Halk Kültürü ve Sanat Etkinlikleri Sempozyumu* , Ankara, Ekim 12-14.

Denker B (1960) Güneydoğu Toroslarda Göçebelik (Dr. Wolf-Dieter Hütteroth’a Göre). *Türk Coğrafya Dergisi* 0 (20) , 136-142.

Deveci M (2020) Hatay/ Kırıkhan Yörüklerinde Halk Bilimi Unsurları. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Hatay.

Dinçer B (2022) Tisan (Yeşilovacık- Silifke) Civarında Yüzeyleyen Jura Yaşlı Karbonatlı Kayaçların Stratigrafisi ve Fasiyes Özellikleri; Orta Toroslar. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Mersin

Doğan M S (2012) Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3 (13) , 117-132.

Doğan M S, Doğan C (2004) Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler. *Sosyoloji Konferansları Dergisi* 0 (30) , 15-29.

Doğanay H (1991) *Demografya (Nüfus Bilimi)* (Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Ofset Tesisleri, Erzurum).

Dölek İ (2013) Konar-Göçer Türk Topluluklarında Halk İnançlarının İncelenmesi: Sarıkeçililer Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütcü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Kahramanmaraş.

Dulkadir H (1997) *İçel'de Son Yörükler* (İçel Valiliği Yayınları-3, Mersin).

Erol O (2012) Silifke Halk Oyunlarında Yer Alan Türkülerin Konuları-Silifke Türkülerindeki Motifler ve Semboller. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.

Ergin M (2011) *Orhun Abideleri* (Boğaziçi Yayınları, İstanbul)

Eröz M (1991) *Yörükler* (Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul).

Ezberci L (2021) Silifke Yangın Durum Raporu. Şubat 14, 2022 tarihinde Hayata Destek : <https://www.hayatadestek.org/wp-content/uploads/2021/09/210809-hayata-destek-mersin-silifke-durum-raporu.pdf> adresinden alındı.

Gelekçi C (2004) Türk Kültüründe Oğuz-Türkmen-Yörük Kavramları . *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)* , (1) , 9-18 .

Gencer T E (2019) *İnsan-Mekân İlişkisinin Bütüncül Boyutu: Kent-Mekân Çalışmalarında Sosyal Hizmet Gereksinimi*. M. Kırlioğlu, & H. H. Tekin içinde, Güncel Sosyal Hizmet Çalışmaları (s. 131-139) (Çizgi Kitabevi, Eskişehir).

Genç M., Şimşek Tolacı, S (2019). Sarıkeçili Yörüklerinde Toplumsal Uygulamalar ve Mekân-Isparta Atabey-Gönen Örnekleri . *Art-e Sanat Dergisi* , Özel Sayı , 1-15.

Göka Ş (2001) *İnsan ve Mekân* (Pınar Yayınları, İstanbul).

Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Müdürlüğü (2008) Göksu Deltası 2006 Yılı Durum Raporu. Silifke.

Gömeç S (2000) İslam Öncesi Türk Tarihinin Kaynakları Üzerine . *Tarih Araştırmaları Dergisi* , 20 (31) , 51-92 .

Gülten S (2008) XVI. Yüzyılda Batı Anadolu'da Yörükler. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Tarih Ana Bilim Dalı, Ankara.

Gündüz T (1997) *Anadolu Türkmen Aşiretleri* (Yeditepe Yayınları, İstanbul).

Gündüz T (2017) *Bozkırın Efendileri: Türkmenler Üzerine Makaleler* (Yeditepe Yayınları, İstanbul).

Horzumlu A H (2014) Konup-Göçmek, Yerleşmek ve Yaşamak: Sarıkeçili'lerde Mekân ve Anlatı. Doktora Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antropoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul.

İnceoğlu M (2013) *Silifke Yaşam Kültürü* (Tebeşir Yayınları, Konya).

İncir A (2011) Mersin Yörüklerinde Doğum Evlenme ve Ölüm ile İlgili İnanışların Mukayeseli Araştırması. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Elazığ.

Kafesoğlu İ (1998) *Türk Milli Kültürü* (Ötüken Neşriyat, İstanbul).

Kafesoğlu İ (2014) *Umumi Türk Tarihi Hakkında Tespitler, Görüşler, Mülahazalar*. (Ötüken Neşriyat , İstanbul).

Kaplan A (2017) Mersin Yakın Yöresi Jeositleri ve Yeni Önerme Cennet- Cehennem Obrukları ve Astım Mağarası Jeositleri. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Mersin.

Karagöl S (2019) Yeşilovacık ve Büyükeceli (Mersin Silifke Gülnar) Sarıkeçili Yörüklerinde Çuvallar. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Ana Sanat Dalı, Antalya.

Karakılçık H, Ünlügenç U (2002) Ovacık Ovasında (Silifke-İçel) Düşey Elektrik Sondaj Yönetimiyle Tatlı Su ve Olası Tuzlu Su Girişiminin İncelenmesi. *Hidrolojide İzotop Tekniklerinin Kullanılması Sempozyumu*. Adana, Ekim 21-25.

Karasar N (2012) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (Nobel Yayın, Ankara).

Kaya Ç (2014) VIII. ve X. Asırlar Arasında Türkistan Coğrafyasında Oğuzlar. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Edirne.

Koca S (2002) *Sir Derya (Ceyhun) Boylarından Anadolu'ya: Oğuzlar (Türkmenler)*. S. Koca, H. C. Güzel, & K. Çiçek içinde, *Türkler Cilt 4 Orta Çağ* (s. 529-551). (Yeni Türkiye Yayınları, Ankara).

Koç H (1996) Aydıncık (İçel) Yöresinin Stratigrafisi ve Jeotektonik Yorumu. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Adana.

Koç Ö (2007) Göksu Deltası'nın (Silifke-Mersin) Jeolojik Gelişimi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Mersin.

Koçak G (2006) Yerleşik ve Göçer Yörükler Arasındaki Yapısal Farklılıkların Karşılaştırılması: Sarıkeçililer Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Eskişehir.

Konuk M (2021) Karaman Merkezinde Tespit Edilen Sarıkeçili Yörük Dokulamaları. Sanatta Yeterlilik Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı, Isparta.

Konuk M, Genç M (2021) Karaman İl Merkezinde yaşayan Sarıkeçili Yörüklerinde Torba Dokumaları. *Arış Dergisi* , (18) , 4-27

Medcem Madencilik San. Tic. A.Ş. (2022) <https://www.medcem.com.tr> adresinden 12.02.2022 tarihinde erişilmiştir.

Medmar Mermer Madencilik San.ve Tic. A.Ş. (2022) <https://www.medmar.com/> adresinden 12.02.2022 tarihinde erişilmiştir.

Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2021) <https://mersin.ktb.gov.tr/> adresinden 30.09.2021 tarihinde erişilmiştir.

Merzeci A M (1999) Seleukeia am Kalykadnos Sikkeleri (Roma İmparatorluk Dönemi). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Çağ Tarihi Bilim Dalı, , İstanbul.

Meydan A (2016) *Dünden Bugüne Sebil Yörükleri* (Pegem Akademi, Ankara).

MTA (2010) <https://www.mta.gov.tr/> adresinden 01.12.2021 tarihinde erişilmiştir.

Nural S (2007) Cumhuriyet'in ilk yıllarında Silifke. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Niğde.

Oğuz Z (2016) *Akdeniz'den Toroslar'a Sarıkeçililer* (Çimke Yayınları, Konya).

Okyar M, Ediger V (1998) Göksu Deltası'nın Kuvaterner Jeolojisinin Sismik Yöntemlerle İncelenmesi Alt Projesi Sonuç Raporu (Ortadoğu Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü, Mersin).

Özalp S (1999) Orta Toroslar'da Büyükeceli (Gülнар)- Yeşilovacık (Silifke) Dolayının Tektono-Stratigrafi Birimleri ve Bölgenin Yapısal Evrimi. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Adana.

Özalp S Demirkol C (2003) Orta Toroslar' da Büyükeceli (Gülнар)-Yeşilovacık (Silifke) dolayının tektono-stratigrafi birimleri. *Geosound*, 0 (42), 73 - 96.

Özdemir M (2010) Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma . *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 11 (1) , 323-343

Özdemir O (2010) *Toroslar'da Yörükler* (Kargıpınarı Belediyesi Kültür ve Sanat Yayınları-4, Mersin).

Öztürk E (2001) Silifke ve Mut'taki Sarıkeçili ve Bahşiş Yörükleri Ağzı. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Konya.

Sakin O (2010) *16.Yy Osmanlı Arşiv Kayıtlarına Göre Anadolu'da Türkmenler ve Yörükler Boylar-Kabileler- Cemaatler* (Ekim Yayınları, İstanbul).

Sargın K (2019) Kültürel Coğrafya Açısından Karahacılı Yörükleri: Serik örneği. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı, Antalya.

Sarı İ (2021) Silifke Yörüklerinde Keklik İmgesi ve Türk Sanatındaki Yeri. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Ana Sanat Dalı, Mersin.

Sarıbaş M (2009) Silifke (Mersin) İlçesinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.

Sarıbaş M, Pınar A (2009) Silifke'de Yer Şekilleri İle Bitki Örtüsünün Küçükbaş ve Büyükbaş Hayvan Varlığının Dağılımına Etkisi . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , (22) , 367-382

Sert E (2011) XII. Yüzyıl Türkiye Selçuklularında Türkmenler.Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Konya.

Silifke Sanayi ve Ticaret Odası (2020) 2020 Yılı Ekonomik Raporu. <http://www.sitso.org.tr> adresinden 01.12.2021 tarihinde erişilmiştir.

Silifke Ziraat Odası (2021) <http://silifke.ziraatodasi.org.tr/silifke> adresinden 20.09.2021 tarihinde erişilmiştir .

Silsüpur S (2009) *Oğuzlar* (Çetin Medya Grup, Ankara).

Sırakaya N (1995) Silifke Ovasının Coğrafyası. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı, Ankara.

Sümer F (1992) *Oğuzlar* (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları , Ankara).

Şen M (2018) Türklerde Kışlag ve Yaylag Kavramları Üzerine Düşünceler, *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, (3), 131-148.

T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2021) <https://csb.gov.tr/> adresinden 20.09.2021 tarihinde erişilmiştir.

T.C. Mersin Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (2020) Mersin-Silifke Taşucu-Boğsak Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgesi 1. Etap. Ankara: Anadolu Kent Planlama İmar İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü (2021) <https://www.ogm.gov.tr/tr> adresinden 14.11.2021 tarihinde erişilmiştir.

TDK (2022) <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 20.01.2022 tarihinde erişilmiştir.

Tapur T (2003) Anamur-Silifke arası kıyı bölgesinin coğrafi etüdü. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.

Tuztaş A H (2017) Somut Olmayan Kültürel Miras: Konargöçer Sarıkeçili Yörükleri. 8. Milletler Arası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri. 10 Ocak 2022 tarihinde <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-251055/8-milletlerarasi-turk-halk-kulturu-kongresi.html> adresinden erişildi.

Uzun P (2021) Evliya Çelebi'nin izinde Mersin: Silifke'den Erdemli'ye. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Mersin.

Yalçın C (2004) *Göç Sosyolojisi* (Anı Yayıncılık, Ankara).

Yalçın N (2013) Konar-göçerlik ile yerleşik yaşamın sosyo kültürel incelemesi: Sarıkeçililer üzerine alan çalışması, 2012. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Yalman A R (1977) *Cenupta Türkmen Oymakları* (Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara).

Yıldırım A, Şimşek H (2018) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). (Seçkin Yayıncılık, Ankara)

Yüksel H N (2019) Sarıveliler Folklor ve Yörükleri. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Aydın.

Zafer C (2018) Türkiye'de Konargöçer Kültürü. *Muhakeme Dergisi*, (2), 105-115

Ek 1

Yörük Obaları Kültür ve Dayanışma Derneği Kurucu Başkanı ile Görüşmem:

1. Siz ne zaman yerleşik hayatı tercih ettiniz ?

- Evlendikten sonra eşimle birlikte çarşıya yerleştik. Aslında biz hala devam ediyoruz. Benim besihanem var ancak Sarıkeçili yörükleri gibi yazın yaylaya göçmüyorum. Burada hep sabitiz.

2.Neden yörüklükten vazgeçip yerleşik hayatı seçtiniz?

- Çocuklarımın eğitimi ve geleceği için. Benim en çok değer verdiğim şey gelecek nesillerdir. Bu nesillerin geleceği hayvancılıkla olacak iş değil. Çünkü biz nasıl bir nesil yetiştirirsek gelecekte ülkemiz ona emanet olur. Çadırlarda veya yaylayla bura arasında gidip gelirken çocuklarımın eğitiminin de iyi olabileceğini düşünmediğimden dolayı yerleşik hayata geçtim.

3.Bu derneğin kuruluş amacı nedir?

- Sarıkeçili yörüklerinin sorunlarını dile getirmek ve bu kültürü gelecek nesillere aktarmak.

4.Bu kültürü yaşatmak için derneğin veya bizim üstümüze düşen görevleri sizce nelerdir?

- Yörüklere imkan sağlamak lazım. Bu da bizim elimizde olan bir durum değil. Devletin imkan sağlaması lazım. Muhtarların daha adil davranması lazım. Çünkü yörüklerin direk muhatap olduğu kişilerden biri ormancılar da diğeri de muhtarlardır. Sizler de daha çok çalışma yaparak bizlerin bu yaşamına katkı sağlarsınız. Yörük kültürünü gelecek nesillere bu sayede aktarıp ayakta tutabiliriz.